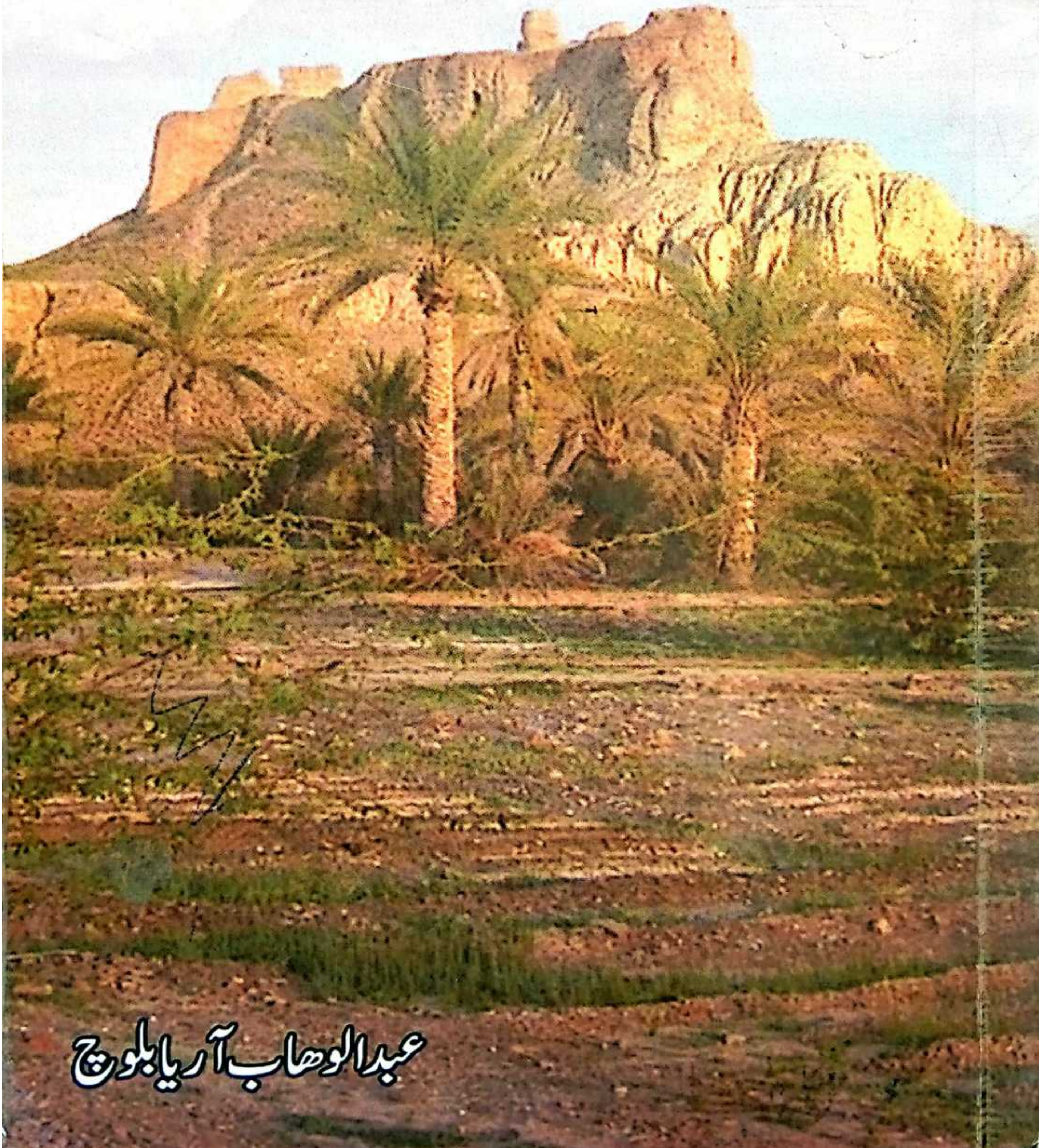
مکران ءِ شش سد سالی راجدپتر

عبدالوھاب آریابلوچ

"مکران ءِ شش سد سالی راجدپتر"

کتاب ءِ نام	:	"مکران ءِ شش سد سالی راجدپتر"
پٹ ءُ پولکار	:	عبدالوھاب آریا بلوچ
سال	:	2013
دانگ	:	500
شنگکار:	:	سستا شنگکار پنجگور

نامدات

اُستاد اشرف سربازیؔ

ءُ

حاجی خالقداد آریاؔ

ءِ

نامءَ

پیش لبز

دنیاءِ اید گہ زانت ءُ زانگانی وڑا راجدپتر زانتی اوں یک مزنیں علم ءُ زانتے لوٹ ایت ءُ ایشی ءَ گوں ھوار پٹ ءُ پولکاری ءِ وتی ارزشت ءُ بستارے ماں پہم ءُ زانگ ءِ پڑ ءَ ھست انت۔ ءُ اے کاربیدِ جکانسری ءُ ھیدریچی ءَ نہ بیت۔ اے ھید ءُ ھیدریچی ءِ ھاتر ءَ مزنیں اوپار ءُ ھاٹی یے لوٹ ایت۔ بلے اے ڈراھیں جنجال ءُ گٹ ءُ گرانیاں ابید واجہ عبدالوھاب آریا ءَ یہ وتی مزن پہناتیں راجدپتر ءِ پولگ ءَ اے پڑ ءِ یک ھاسیں تکے گپتگ ءُ مزنیں کارے کتگ منی ھیال ءَ اگاں وانندگ ءُ زانندگیں بلوچ ءَ گوں وتی راجی سنچ ءَ وتی ذمہ واری ھمے رنگ ءَ پیلو بہ کرتین انت (چوش کہ بازیں راجدپتر نبیستاں وتی وس ءُ واک ءَ جہد کتگ کہ راجی دپتر آھانی جہدانی منتاں بار اِنت) گڑا مرچی مئے راجی دپتر کہ ڈنّی پولکاراں مان گیشینتگ اگاں سرجمی ءَ نہ گڑا اداں شرّیں رنگے ءَ گیشّ ءُ گیوار بوتگ اَت بلے چون کناں اے مئے ءُ مئے راجی ناتوانی ءُ نزوری یے کہ ما انگتہ ڈنّی مردمانی زبرّ داتگیں ناراستی سرجمی ءَ راست کت نہ کتگ انت بگندئے اے بابت ءَ بازیں مردمے گوں اے بتل ءَ اِیمن بہ بیت کہ "نیستی ءَ شمبو گہہ انت" بلے من گُشاں اگاں پولکاراں راستی راست کتگ ءُ پیش داشتگ وَ سر ءُ چماں۔۔۔ بلے اگاں راستی ناراست ڈروگ کتگ ءُ راجی دپتر ٹاھینتگ گُڑا مئے راجی ذمہ واری بیت کہ ما اے پڑ ءَ ساپ کاری بہ کن ایں دانکہ راجدپتر ءِ ناراستی ساپ کنگ بہ بنت۔

"مکران ءِ شش سد سالی راجدپتر" واجہ عبدالوھاب آریا ءِ جہد ءُ جکانسریانی مزّ ءُ آئی گوں راجدپتر ءُ زبان ءَ گیشّیں مہرانی برور دانت کہ اے رنگ ءَ آئی داں وتی راجی پُشتگاں سر

کتگ ۔ واجہ آریا ءِ اے پٹ ءُ پولی جہدستا کرز ایت کہ آئی گوں ھزار جنجالی ءُ ھید ریچی ءُ
تگ ءُ تاچ ءَ اے پیمیں کارے کتگ کہ ایشی تہ ءَ بازیں ویل ءُ واکیہ ءُ آھانی تاریخ ءُ سنہ،
جنگ ءُ جنگانی کارست ءُ آھانی چیدگ ءُ کتہ، جاگہانی گوھنین ءُ پدانوکیں نام پہ بازیں
وانوکاں نوکیں دربتک کن انت۔

واجہ آریا ءِ اے پٹ ءُ پولی کار بہ گندے مرچیگیں دیمروی کنگیں اھد ءِ
Scientific لوٹاں پورہ کت مہ کنت ۔ بلے چوش کہ مئے راجدپتر ءِ بابت ءَ نبشتی زِکان
ءُ مواد کم دست کپ ایت ءُ بازیں جاگہاں اے زبانی اِشلکگیں گپ انت ءُ بازیں انچیں
گپ بنت کہ دُروگ ءُ راست ءِ نیام ءَ دُرنجلک بنت بلے پداھم من گُشاں کہ اگاں ھمے
رواج ءَ راج کاری دیما بہ شتیں مرچی بازیں چیرے پدّر بوتگ ات ءُ بازکار بوتگ ات۔
اگاں مئے وانوک ءُ زانوکیں مردم وتی نیکیں سوج ءُ سلاھانی دَیگ ءَ دپاں دوست مَہ
دارأنت بہ گندئے انگتہ پہ شرتریں کارے ءَ واجہ آریا، یا کہ دگہ راجی پُسگے گامے دیما جت
بہ کنت ءُ من اے اُمیت ءَ داراں کہ واجہ وتی گاماں انگتہ دیما کِنزین ایت ءُ وتی راجی
کِردءَ گیش پیلوکنت پرچا کہ راجدپتر ءِ اے بلاھیں کنڈ کہ انگتہ بازھالیگ انت اے گوں
مزنیں اوپارکشی ءُ جہدے ءَ پُرکنگ بیت ءُ اے ھالگ ءُ ناسرجمیں راجدپتر پہ پٹ ءُ
پولکاری پُہتہ کنگی انت۔

واجہ آریا گُوش ایت کہ من ''تاریخِ مکران'' ماں فارسی ءَ سرجم ءَ نبشتہ کرتگ من
اُمیت کشاں کہ آئی تہ ءَ چِد ءُ گیش زانت ءُ زانگی دَرمان بنت۔''مکران ءِ شش سد سالی
راجدپتر'' پہ راجدپتر ءَ نوکیں مدّی یے ءُ بہ گندئے ایشی ءِ وانگ ءَ پدمردماں بازیں چیزانی

سما بہ کپ اِیت یا انچیں دمب ءُ اَھدی نکش ءُ چیدگانی ڈس بہ رَس اِیت کہ آ تنگیہ دَر جنگ نہ بوتگ انت ءُ راجدپتر زانتانی زانگاں گیشی یے بیار اِیت۔

گوڈ سرءَ من ھمے گشاں کہ ''مکران ءِ شش سد سالی راجدپتر'' راجدپتری وانگیانی تہ ءَ گیشی یے ءُ واجہ آریاءِ جہد ماں راجدپترءَ بے مزّ نہ بنت پر چا کہ '' آمردم کہ راجدپترءَ پول انت آھاں راجدپتر گاری ءَ نئیل اِیت''۔

ملا مرادبلوچ۔

رَمس:۔ 24 اکتوبر 2013ءَ پنجگور

منی دانک

اے کتاب من ماں فارسی زبان ءَ "مکران ءِ راجدپتر" سرجمی ءَ نبشتگ ءُ ماں بلوچی ءَ اے کتاب "مکران ءِ شش سد سال ءِ" راجدپتر انت کہ اے بارو ءَ گیشتر راجدپتر نبیسّاں نہ نبشتگ بازیں راجدپتر نبیسّاں ھمے گوْش انت کہ راجدپتر اے وھدی ایر مُرتگ بلے راجدپتر ایر نہ مُرتگ بلکیں مئے راجی پٹّ ءُ پولکار سارت انت ءُ اے بابت ءَ جہد نہ کن انت۔ منی دزبندی انت گوں وانوکاں اگاں اے دھر ءُ زمانگانی ھرچی کہ شمارا دست کپ ایت سنگ نبشتی، دست نبشتی ءُ کجام پیمیں مڈّی یے بیت پہ اے راجی کار ءَ مئے کُمک ءَ بہ کن ات۔

پہ راجی مزن پہناتیں راجدپتر ءَ من زاناں کہ منی اے کسانیں جہد راجدپتر ءِ ھورکیں کنڈاں پورہ کت نہ کنت بلے ھمے کاراگاں راجدپتر زانتانی زانگ ءَ کمّے بہ ٹوھین ایت ءُ راج واھنداں کمّے سکین بہ دنت یا کسے ءِ کارے ءِ دیمابرگ ءَ کُمک بہ کنت من دلجم باں کہ منی جہد بےسوب نہ بوتگ۔ اگاں پہ راجدپتر ءِ پولگ ءَ ھرکس ءُ ناکس کسانیں پٹّ ءُ پولی جہدے بہ کنت من دلجم باں کہ راجدپتر گیشّ ءُ گیوّار بیت۔

من ھمک ھما مردم ءِ کہ من ءَ پرے کار ءَ سکین اِش داتگ یا گوں من کُمک ءُ کوپگ بوتگ انت ءُ کسے ءَ کہ درمے سخُنے گوں من بہر کتگ من آئی منتّاں باراں ءُ اے لہتیں ھمبلانی ناماں اگاں من مہ نبیسّاں تہ منی دل ھورک بیت۔

پرے کتاب ءِ ساپ ءُ سلّہ کنگ ءَ من ملک مہراب ملک زادہ سراوان، خان محمد ملک زادہ سراوان، عبدالقیوم سربازی ءُ یونس ذ ضمی پرۆمی ءِ منتواراں کہ ایشاں منی گرانیں کارے

ارزان کتگ ۔ ءُ من واجہ تیمور بارانزئی، حاجی عبدالقادر رئیسی، میر حمیداللہ سدّ ازئی، لال محمد کریمزئی، ناکو عبدالعظیم دادگر، عبدالوھاب کوھبرکی، واجہ تاج محمد آزرپیرا، اکرم ذاکر، حمید ملک زادہ، دُرّا رئیسی، دکتر محمد حسن کدخدائی، مرزا اسدّ ازئی، میر مُہیم خان سدّ ازئی، احسان ملک زادہ، استاد عبدالودود سپاھی، ھدامرزی میر فتح محمد شولیپر، حمید بارانزئی پہرہ شعرہ شورءُ سلاہءِ مُچّیں مراد ماں پہرہءِ شہردار واجہ پناہ دکتر عبدالغفور جہان دیدہ، حاجی ابراھیم بلوچ، منصور بلوچ، دکتر اسدی ءُ حاجی احمد یار باران زئی ءَ منا اے کتاب ءِ سرجمیں رنگ ءَ رسینگ ءَ مدت ءُ کمک کرتگ ءُ من اے واجہانی منتوراں۔

عبدالوھاب آریابلوچ

سربازمینان

ملکؔ آنی ھاکمی ماں مکران ءَ:

میر جلاال خان چلؔ ءُ چار بولک (ٹک) ءِ پاگواجہ ات واجہ ءِ دور ءِ زندمانی سال 1100 ءِ داں 1185 ءِ ات۔ چہ ملک شمس الدین ءِ کوش ءَ پد آئی پشت پداں سیستان ءِ ھاکم بیتگ انت۔ ملک تاج الدین ءُ آئی ءِ برات ملک بدرالدین گوں میر جلال خان ءُ آئی ءِ ھم تپاکیں ٹگاں جیڑہ نت ءُ میر جلال خان گوں وتی ھم سنتیں ھمراھاں لڈّ ءُ بار کنت ءُ بمپور مکران ءُ رندا کیچ ءَ جاہ منند بیت۔کوھنیں راجدپتر روایتاں ھست انت کہ یکّے چہ ھماٹگاں لہتیں رئیس ءُ لہتیں ملکؔ بیتگ انت۔

قطب الدین محمد خوارازشاہی ایران ءِ ھاکم ات ایشانی ھاکمی ءِ دور 609 ھجری قمری بزاں گوں سنہ عیسوی 1212 ات۔ کرمان ءِ ھاکم ملک زوزن بمپور ءُ کیچ بزاں مکران ءَ لشکر کشی کنت ءُ ھلک ءُ دمگان ءَ یل ءُ پانچ کنت۔کرمان ءِ ربدپتر (سالاریہ) ءَ نبشتگ انت کہ بمپور مکران ءِ بن جاہ بیتگ ءُ اولی ھاکم ملک تاج الدین بیتگ کہ آئی ءِ وھد ءَ اوگانستان ءِ ھاکم بزاں بادشاہ غیاث الدین غوری کیچ ءِ سرا ایرڑ کست۔آوھداں اے دمگ ءِ ھاکم چہ حسین معدانی ءِ ٹکّ ءَ بیت کہ کیچ ءُ کلات ءِ دمگ ءَ لشکر کشی کنت۔

ملکؔ تاج الدین ءِ دور ءَ مغل مکران ءِ سرا اُرش کنت اے وھد ءَ کیچ ءِ ھاکم ابو بقا بیت گڈا ابوالبقا وتی ھاکمی ءَ یلہ دنت ءُ دیم پہ لاھور ءَ روت۔ایشی ءَ چہ پد مکران بازیں جنجالانی آماچ بیت۔ چہ مغل ءِ اُرش ءَ رند یک سنگ نبشتے چابہار نگور ءِ نزّ یکیں کوھے کہ سمّاچ ءِ نام ءَ زانگ بیت اے ڈول نبشہ انت'' دراِیں سال مُغل بہ مکران حملہ

نمود۔ ماازنگور بہ این کوہ آیند (کوہ سماچ نگور) کلنتران ماشئے غمشادءُ شئے قلندر............

بہ وھد نمازعیدقربان بہ امامتِ ملامحمد ادانمودیں"۔

چہ مغل ءِ لشکرکشی ءَ رند میر جلال خان ءِ نچ میرھوت کیچ ءِ کلات ءَ وتی دست ءَ کنت۔ ملک تاج الدین ءَ رند آئی ءِ نچ ملک ناصرالدین حاکم بیتگ۔ ھمے وھد اں کرمان ءِ حاکم بانک ملکہ ترکان خاتون بیتگ کہ سکّیں دادبکش ءُ زربکشیں زالے بیتگ۔ ملک ناصرالدین یک سالے ترکان خاتون ءِ گور ءَ بیتگ ءُ چہ آئی بازیں کمکے گپتگ ھمے دور ءَ خاگان ءِ لشکرکشی ءُ سپاھی ءِ وشاتکی ءُ گند ءُ نند ءَ ھمراہ بیت۔

چہ ملک ناصرالدین ءَ رند آئی ءِ دومی نچ ملک تاج الدین مُلک ءِ حاکم بیت۔ اے پت ءُ چُکانی ھکمرانی ءِ دور 656 تاں 693 ھجری قمری انت کہ سنہ عیسوی 1258 ءَ بگرداں 1293ء ءِ سالاں انت۔ نامی ایں جہانگول (سیّاح) مارکوپولو کہ آئی ءِ جہان گولی ءِ وھد 683ھ داں 687ھ انت کہ عیسوی 1284ء داں 1288ء انت آھمے وھد ءَ چہ چین ءِ ملک ءَ پتر ایت ءُ مکران ءِ کشک ءَ دیم پہ وتی ملک ءَ واتر کنت۔

امیر تیمورامیرزادہ پیرمحمد گورکانی ءَ فارس ءِ حاکم کنت ءُ چہ پیرمحمد گورکانی ءِ نیمگ ءَ واجہ ایدی کو کرمان ءِ حاکم بیت کہ اے واجہ امیر جلال الدین ءَ مکران ءَ پہ پُل ءُ پانچ ءَ دیم دنت۔ کرمانی زورآوریں لشکر بمپور ءُ کیچ ءِ دَمگاں ءَ پُل ءُ پانچ کنت ءُ مزنیں تاوانے دنت۔ ماں ایرانی راجدپترانی تہ ءَ اے پُل ءُ پانچ 795 ھجری قمری ءُ عیسوی 1329ء انت ءُ مکران ءِ لُٹ ءُ پُل ءِ بابت ءَ اے گال نکش انت۔

"زَ مکران ءُ دشت علی تا بہ کیچ
مسخر نہ کرداں نہ ھستند ھیچ"

راجد پتری روایتانی زانگ ءَ ملک لہداد بمپور ءِ ھاکم بیتگ رندا آئی ءِ نچّ ملک کُچکی مکران ءِ ھاکم بیتگ ۔آئی ءِ ھکمرانی داں میناب ءِ نزّ یک ءَ سر بیتگ ۔ گوش انت آئی ءِ دور ءَ مہلوک سیر ءُ آباد بیتگ انت ءُ مُلک ایمن بیتگ ۔

اولی ملک حسین ءِ دور ءُ باریگ:

رندا ملک حسین ھکمران بیتگ ۔آوھداں 886ھ ءَ ملک محمود کہ سیستان ءِ ھاکم بیتگ رند چہ ملک محمود ءَ آئی ءِ نچّ نظام الدین یحییٰ نصری (نصری سیستان ءِ سلسلہ ءِ ھکمرانے بیتگ) ھاکم بیتگ ۔میر سید احمد گوں تیموری ٹکّ ءَ ھمشور بیت ءُ ملک نظام الدین یحییٰ ءَ چہ ھاکمی ءَ زِ بہر کنت ۔ ملک نظام الدین درانڈیھ بیت ءُ سرحد ءَ (تپتان ءِ دَمگ ءَ) میار بیت ۔چیزے مُدّت ءَ رند لشکر ءَ یکجاہ کنت ءُ سیستان ءِ سرا اُرُش کنت بلے "ھیرمند" ءِ کئور ءَ میر سید احمد ءُ گوں تیموری لانک بنداں ایشاں چپّ ءُ چاگرد ءَ رگرانت میر سید احمد گوں وتی لشکر ءَ کہ دہ ھزار ءِ کساس ءَ بنت آیان ءَ پڑ وش دینت پدا سرحد ءِ ھاک ءَ کاینت ۔لہتیں وھد ءَ دیم پہ مکران ءُ ھودیان ءُ بزمان ءَ ملک حسین کہ مکران ءِ ھاکم بیت ایشان ءَ پناہ ءُ جاگہ دنت ۔ھر وھد ءَ کہ سیستان ءِ ھاکمیں ٹکّ پہ میار ءَ مکران ءِ ھاکمانی گور ءَ اتکگ انت گڈا مکران ءِ ھاکماں آیان ءَ چہ وتی تحت جاہ ءَ دیر نندار ینتگ انت دانکہ دگہ پلینڈی ءُ زیر بُرّی یے مہ کن انت ۔

هوتانی هاکمی ءِ هلاس بئیگ ماں کیچ ءَ:

ملک حسین ءِ دور ءُ باریگاں روودراتکی بلوچستان ءَ (مشرقی پہنات) 890ھ قمری کہ سنہ عیسوی 1485ء ءَ امیر جلب جدگال چہ بیلہ ءَ امیر عمر میروانی ءَ کہ قلات ءِ هاکم بیت ماں سوراب ءَ کُشگ بیت ھمے وھد ءَ سردار شیہک رند چہ کولواہ ءَ دیم پہ مشکے ءَ سوراب ءَ روَت امیر جلب جدگال ءَ ٹگر ایت ءُ آئی ءَ پُروش دنت ءُ روودراتکی بلوچستان ءِ بنجاہ کلات ءِ شہر ءَ دست گر ایت۔

امیر عمر میروانی ءِ کوش ءَ جدگال ءُ براھوئی آنی جنگانی بنگیج بیت۔ 893ھ قمری ءَ عیسوی سنہ 1489ء ھمد پ انت مکران ءِ روایرشتی ھاکم ملک حسین ملک سعید کہ ملک سلیمان ءِ بچ انت چہ بمپور ءَ لشکر ءِ کماندار ءَ کنت ءُ پہ کیچ ءِ سرا اُرش کنگ ءَ دیم دنت۔ ملک سعید کیچ ءِ میری ءِ کلات ءَ پہ جنگ ءَ دست گر ایت۔ ھوت عالی ءِ بچاں میر اسحاق ھوت ءُ میر اسماعیل ھوت ءَ گلّین ایت ءُ میر اسحاق ءُ میر اسماعیل گوں بازیں کُٹّے ءَ بیلہ ءَ روَ نت رندا دیم پہ پنجاب ءُ ڈیرہ جاتاں روَنت ءُ جاہ مِتد بنت۔ اے واجہانی برات ھوت میر عمر ءُ بازینے چہ وتی ٹکّاں گوں رئیسان ءِ ٹکّاں چہ کیچ پہ باھو کلات دشتیاری ءَ لڈّ ءُ بار کنت۔ رند تر ارئیس ٹکّ ءِ مرد ماں چہ باھو کلات دشتیاری ءَ دیم پہ زرّ آباد کاروان، بشکرد ءُ جاشک ءِ بندناں روَانت۔ تہنا زربار ءِ گوادر، جیونی ءُ کلمت ماں ھوت ٹکّ ءِ مرد مانی دست ءَ آیانی ھاکمی مان ایت کہ آیانی آخری ھکمران میر ھمّل ھوت بیتگ۔ ملک حسین ءُ ملک سعید ءَ ابید چہ بمپور، کیچ، جاشک، جگین، جالک، دِزّک ءُ داں پنجگور ءَ وتی ھاکمی برجم داشتگ۔

چہ ملک سعید ءَ رند ملک ضیاء الدین 927ھ قمری داں 939ھ ءَ حاکم

بیتگ ۔ ملک ضیاءالدین ءَ رند حاکم ملک بدر (بدرالدین) بیتگ اے دور 935ھ،ق داں

947ھ،ق انت کہ ھمدپ عیسوی 1532ء داں 1540ء انت ۔ رندا حاکم ملک زاہد

بیتگ کہ آئی دورِ حاکمی 947ھ،ق داں 954ھ،ق انت کہ عیسوی 1540ء داں

1547ء زانگ بیت ۔ ایشی ءَ چے رند ملک دینار حاکم بیتگ ۔

ملک دینار ءِ دورِ حاکمی:

ملک دینار ءِ بابت ءَ اے گپ پدّ رانت کہ داد ءُ دھشت ءَ دستے نہ داشتگ ۔

ملک دینار ملک زاہد ءِ بچ بیتگ ۔ آئی حاکمی ءِ دور 1547ء داں 1553ء انت ۔ ملک

دینار ءَ بمپور ءِ کلات پدا نوک کتگ بلکیں گیش مستر ءُ پڑاہ تر ھم کتگ ءُ آئی تہ ءَ یک

بُرجے اڈّے داتگ کہ ملک دینار ءِ بُرج ءِ نام ءَ زانگ بیت ۔ سرکھورانی کہن ھم ھمائی ءَ

کَش اِتگ انت ۔ ملک دینار ءِ دور ءُ بار یگ ءَ ایران ءِ شاہ طھماسب صفوی ءَ کرمان ءِ

حاکم شاہ قُلی سلطان راہ دنت کہ بلوچستان ءَ ایر جیگ بہ کنت شاہ قلی سلطان بازیں ھند ءُ

جاگہاں پُل ءُ پانچ کنت ۔ ملک دینار ءَ حال رس ایت گوں وتی لشکر ءَ دیم ءَ در کئیت

۔ بمپور ءُ کرمانی لشکر ڈیکّ ورانت ءُ مڑائی بیت چہ دوئیں نیمگاں بازینے کُشگ

بیت ۔ ماں روایتاں گوش انت کہ ملک دینار ءِ دو گہار زاتک ھمے کُشتگیناں گون بنت کہ میر

شہنہ * ءِ بچ بنت ۔ شاہ قلی سلطان دوارگ دیم پہ کرمان ءَ رھادگ بیت ۔

ملک دینار ءِ دور ءَ ھودیان ءُ بزمان ءِ حاکم ملک یحییٰ بیت کہ ملک شاہ خلیل ءِ چُکّ ملک

دینار ءِ گہار بی بی میرم حاتون ءَ سانگ کنت ۔ ملک دینار ءِ دور ءَ بمپور ءُ پہرہ ءَ لہتیں

ڈڈیں مردم وت ماں وتا اڑ اَنت ۔ چُشکہ ملک ناصر الدین کہ ملک دینار ءِ مردم بیت ءُ ملک شاہ خلیل ءِ نزّ یکیں مردے بیت آئی ءِ جیڑہ گوں مُلّا حافظ میر عزیز امیر محمد، امیر سُہراب ءِ چُک امیر تاج الدین ملک دینار ءِ میار بنت ۔ ملک شاہ خلیل اے واجہان ءَ زورپر دنت بلے ھمے چاریں میر گوں ھمُ تپا کی ءَ دست ءَ یکے کن انت ملک شاہ خلیل آئی برات محمت اللہ ءُ چیزے چہ آیانی مردماں ماں بمپور ءِ کلات ءَ کُش انت ۔

ماں کتاب ءِ جغرافیہ وراجدپتر بلوچستان ءِ تا کدیم 242 داں 243 ءَ نبشتہ انت کہ یک شائرے بنامِ العھدہ علی الروایہ یک چار بندے ءِ تہ ءَ چُش گُوش ایت ۔ فارسی شئر

زدِ تیغ ملک بَر سرِ دشمن دینار
بادولت گفت رونقی با دینار
کرم بکشند بادشاھاں دینار
جان می بخشد خسرو دینار

ملک دینار ءِ بچّاں ماں راجدپتر اں ملک جلال الدین، ملک بہادر، ملک میر محمد، ملک شمس الدین، ملک تاج الدین ۔ ملک دینار ءِ ھاکمی مُہر *ماں راجدپترِ عبّاسی یا روزنامہ ملا جلال نبشتہ کنوک ملا جلال الدین منجّم اے ڈول نبشتہ کنت ۔

خداوندءَ جہان را گر نبودی مُلک بِسیاری
ندادی کیچ و مکران را چنین ارزانی بہ دیناری

ملک دینار میار جلّی، بہادری ءُ داد بکشی ءَ چو میر نو: .دگ لاشاری ءَ بیتگ ۔ مکران

ءِ آدور یک سیر ءُ پُرّ ءُ ایمنیں ءُ سرجم ءَ بلوچی وھد ے بیتگ ملک ءِ دور ءَ بہار گاہ ءُ ھامین ءَ
بمپور آئی تھت جاہ بیتگ ءُ ایراھت ءُ زمستان ءَ آئی بُنجاہ کیچ میری ءِ کلات بیتگ ۔ اے
وھد ءَ بمپور مکران ءِ غلّہ ءِ انبار بیتگ ۔

ماں احیاء الملوک *ءِ راجدپتر ءَ نبشتہ ملک حسین سیستانی ماں
تاکدیم 472،473 ءَ نبشتہ کنت کہ من ماہِ رجب سنہ 1012 چہ سیستان واش سرحد ءَ
شُتاں چہ اودا بمپور ءِ کلات ءَ ملک شمس الدین ءِ گور اشتاں ماں ھمے وھد ءَ گوں آئی پت
واجہ ملک دینار ، گندک کت کہ اے واجہ ءَ چِل ۴۰ سال ات کہ گوں ھر کس ءَ ھم دیوان نہ
بوت ءُ وتی درویشی ءُ نیکراھی راھبند ان ئیِ داشت ۔ ءُ ملکی روایتاں اے ھبر ءَ پدّر کن انت
کہ آ واجہ درویشے بوتگ ۔ ملک دینار ءَ پد ملک جلال الدین ماں کیچ مکران ءَ 1552ء داں
1565ء ءَ ھاکم بیتگ ۔

ملک جلال الدین ءِ دور ءُ باریگ:

ملک جلال الدین ءِ دور ءُ باریگ ءَ یک بلاھیں شرتگ ءُ توپانے ماں دشت ءُ کیچ
ءِ دَمگاں کپ اِیت کہ چریشی ءَ مزنیں تاوانے بیت ۔ ملک جلال الدین ءِ دور ءَ دگہ یک
واقعہ یے بیت کہ پرتغالی راجدپتر نبیس مآلز (miles) اے ھمیں دریائی جنگانی کسّہاں
اے ڈول کنت ۔

26 رمضان 961ھ (25 اگست 1553ء) گواتے دریائی لشکر ءِ کماش چہ پرتگالیانی
نیمگ ءَ جنگی بوجیگاں زیر اِیت داں کہ مسلماناں (عثمانی دریائی لشکر ءَ) یہ جنت ءُ یہ پرُ ڈش
اِیت ۔ ھمے وھد ءَ عثمانی دریائی لشکر ءِ کماش سدّی علی ماں مشکت ءِ دریا ءَ بیت ءُ پرتگالی

دریائی لشکر ماں مشکلت ءِ دریا ءَ ڈیکّ وارت ۔رند چہ بازیں گُشت ءُ کوش ءَ بوجیگانی ھراب بئیگ ءَ عثمانی دریائی کماش سدی علی وتی بوجیگاں زیریت دیم پہ جاشک مکران ءِ بندن ءَ روَت چہ جاشک ءِ بندن ءَ یک راہ بلدے زیر اَنت دیم پہ گوادر ءِ بندن ءَ روَانت ۔ھمے وھد ءَ کیچ مکران ءِ حاکم ملک جلال الدین ءِ بچّ ملک دینار عثمانی دریائی لشکر ءَ کُمک کنت ءُ آیانی بوجیگان ءَ چِست ءُ اڈّ کنت آیاناں توشگ ءُ آپ دنت لہتیں راہ بلد ھمراہ کنت دریاءِ فارس ھُرمُز ءَ بارت ءُ سر کنت ۔مکران ءِ حاکم ءَ گوں عثمانی حاکم ءَ ھچ پیمیں تعلقے نہ بیت بس ھما اسلام ءُ نیکراھی راھبند ءُ دود بنت ۔

مسلمانانی عثمانی دریائی لشکر چہ ھندوستان ءِ نیمگ ءَ دیم پہ حج ءَ یا بایاری ءُ کاروبارانی ھاترا ماں دریا ءَ بنت آیانی حفاظت ءَ کنت ۔ملک جلال الدین ءَ پد ملک شاہ محمد ءَ 1565 ءَ ءَ داں 1580 ءَ ءَ حاکمی کتگ ۔

ملک آنی جنگ ءِ چیدگ:

ملک شاہ محمد ءِ دور ءَ ملک دوستین بچّ ملک لہداد بچّ ملک گُچکی ،بچّ ملک لہداد ءِ اولی انت ملک دوستین بہ حکمِ ملک شاہ محمد دیم پہ کاروان ،سَد تیج ءُ جاشک ءِ نیمگ ءَ روَت ۔آ وھداں اے ھند ءُ دَمگ میر ڈگار رئیسی ءِ دست ءَ بنت ۔وھدے ملک دوستین گوں وتی لشکر ءَ ھون* ءِ آبادی ءِ نزّیک ءَ کئیت ءُ سر بیت میر ڈگار ءَ ذرہ* (ھال) رس اِیت ۔آ وتی لشکر ءَ زیر اِیت ءُ ھمود ءَ رس اِیت ھمود ءَ ہر دوئیں لشکر جنگ دئینت ھر دو نیمگ ءَ بازینے مر اِیت ءُ بازینے ٹپیگ بیت ۔کُشتگینانی تہ ءَ کیچ ءِ لشکر ءِ سروک ملک دوستین ھم ھور بیت ءُ چہ میر ڈگار ءِ مردماں آئی ءِ بچّ میر مرزا رئیسی ،میر شاھو رئیسی ءُ میر ملک محمد ھم بنت رندا ھر

دوئیں لشکر سُہل * کن انت ءُ ھمے جا گہہ ءَ رئیسی ءُ ملک وتی ھدّ ءُ سیم سرءِ منگ ءِ سنگ (چیدگ) ءَ اِیر کن انت ءُ یک چاتے جن انت ءُ دو سے ھزار من سنگ یکجاہ کن انت ءُ چید گے اڈ کن انت۔

اے چیدگ ملک آنی چیدگ ءِ نام ءَ تنگیہ است انت۔ اے ملک آنی چیدگ ءِ سیمسر ءِ ڈگار گو چک ءِ زرّ آباد کاروان ءُ جاشک ءِ بندن ءِ درمیان انت۔ رند چہ ملک شاہ محمد ءَ ملک شاہ مظفر 1580 ءَ بگرداں 1591 ءَ ھاکم بیتگ۔

ملک شاہ مظفر ءُ پرتگیز یانی (پُرتگالیانی) جنگ:

مکران ءِ زربار ءَ میر حمّل ھوت ءُ میر محمد جتی بازیں جنگے گوں پرتگیز یاں کن انت۔ چہ دُرستاں مستریں جنگ 9 دسمبر 1581 ءَ ماں کلمت ءِ بندن ءَ بیتگ پرتگالیانی چیدگ ءُ نشان ماں گوادر ءِ کوہ ءِ سرائُ ماں تیس ءِ بندن ءَ آیانی کلات انگتہ است انت۔ ھما توپ کہ میر حمّل ءَ چہ پرتگالیانی جنگ ءَ پچ گپتگ انت اے توپ ماں گوادر ءِ بازار ءَ داں 1938 ءَ ایر بیتگ انت۔

میر حمّل ءِ شہید بئیگ ءَ رند ملک شاہ مظفر چہ کیچ ءَ لشکرے زیر اِیت ءُ زربار ءِ بندناں دست گر اِیت۔ پرتگالی زورانسراں مکران ءِ بندنانی جنگ ءِ چن ءُ لانچ کن انت کہ ھمے ھلک ءُ ملکاناں وتی دست ءَ بیارأنت۔ ماں 18 نومبر 1583 ءَ پنسنی * بندن ءَ گوں ملک شاہ مظفر ءَ جنگ کن انت۔ اے جنگ ءِ تہ ءَ پنسنی ءِ ایدگہ گونڈ گونڈیں جاھانی میدھم ملک شاہ مظفر ءِ کمک ءَ کن انت۔ اے جنگ ءَ پُرتگالی پُر ڈش وڑ نت ءُ واتر بنت بازیں جنگی ازباب ملک شاہ مظفر ءِ دست ءَ کپ انت۔

ملک شاہ مظفرءُ میدانی جنگ:

میدماں مکران ءِ زِربارءَ وتی زندمانءَ گوں دریائی روزیگءَ گوازینانت ءُ گوں بوجیگ ءُ یکداراں نزّیک ءِ ملکاں ماھیگ ءِ کاروبارءُ بیپارءَ کن انت۔ شاہ مظفر چہ میداں سُنگ *(مالیات، ٹیکس) گِر اِیت۔ لہتیں ناشرانی پنت ءُ سوجءَ ملک شاہ مظفر سُنگ ءُ مالیاتءَ گیش کنت۔ میدا اے زالم ءُ ناروائیں ھکمءَ نہ منّ انت ءُ وتی کوشءَ لاکار *انت۔ ملک شاہ مظفر جاورھالءَ سرپد بیت ءُ زانت کہ من اے ھمشوریں میداں زِیر کت نہ کناں آ چہ کلات ءِ ھاکماں کُمک لوٹ اِیت۔ کلات ءِ خان میر ملّوک کمبرآنی مزنیں لشکرے زیر اِیت ءُ ملک شاہ مظفر ءِ ھمراھیءَ چہ کیچءَ دیم پہ پسنیءَ پہ اُرش کنگءَ رھادگ بِکرانت ءُ پیدارکءَ گوں میداں دیم پہ دیم بنت ءُ مزنیں جنگے بیت۔ اے جنگ ءَ میدپُرْوش ورانت ءُ شنگ ءُ شانگ بنت۔ ھمے جنگءَ میر ملّوک سک ٹپّیگ بیت ءُ کیچءَ بیران بیت۔ میر ملّوک ءِ ھاکمی ءِ سال 1581ءَ داں 1590ءَ انت۔ میر ملّوک ءِ جونءَ چہ کیچءَ ماں سوراب ءَ بَرانت ءُ میروانی آنی کبرستانءَ کلّ کن انت۔

ملک شاہ مظفرءُ ھوت ھومر ءِ جیڑہ:

ملک شاہ مظفر گوں ھوت ھومرءَ کہ ھوت دوستین ءِ نچّ ات پہ کمّکیں گپّ ءَ نارزا بیت میر ھومر دلگران بیت وتی ٹکّ ءَ زِیر اِیت ءُ چہ کیچ ءَ دیم پہ کہیر ءُ زرّ آبادءَ نند اِیت۔ ھوت ھومر ءِ لڈّ ءُ باربیگ ءَ واجہ ملا بوھیر وتی یک شئرے ءِ تہ ءَ اے وڑگوش اِیت۔

پیریں پت ءَ دات ئِے سلام

ذُرت ئے بلوچی وشّیں نام

تُوتک انت وتی لوگ ءُ گِدان

آوُرتگ انت لوگ چہ کنڈّلاں

گوں ڈاچی ءُ ھِرّ ءُ جَواں

مگرب زمین ءَ رِپتگاں

ماں ھومری ءَ نشتگاں

مرد بے وسیں پشکپتگاں

ھور گوں مظفر نشتگاں

شئر شائر ءَ پر بستگاں

اے یادگارے اِشتگاں

راجد پتری روایتاں گش انت کہ میر ھومر ھوت سے سال ھمانگو بیت رندا کیچ ءِ ھاکم مردم روان دنت ءُ ھوت ھومر ءَ *پترّین انت۔ ھما ھند ءُ جاہ ءَ کہ ھوت ھومر نشتگ آ جاہ مرچی ھم ھومری ءِ نام ءَ *بجہ آرگ بیت۔ چہ ملک شاہ مظفر ءَ رند ملک شاہ حسین (دومی) ھاکمِ کیچ بیت کہ آئی ھاکمی ءِ سال 1591ء ءَ بگر داں 1600ء انت۔ رندا ملک فرخ جہانگیر ھاکم بیتگ اے دور ءَ ذگری نیکراھانی اِزّت سکّ باز بیتگ۔ ملک فرخ جہانگیر وت ھم سکّیں ایمن پسندیں ءُ دیندارے بیتگ ءُ آئی ءَ کسے ءِ دینداری ءُ ذگر ءِ راہ ءَ *شنگ نہ جتگ۔ ذگریانی راھشون شیخ سعید بلیدی بیتگ۔ ملک فرخ جہانگیر ءِ ھاکمی 1600ء ءَ داں 1614ء ءَ بیتگ۔

ذگری نیکراہ ءِ پٹ ءُ پولکار واجہ شئے عبدالغنی بلوچ ماں وتی کتاب ءَ نبشتہ کتگ کہ واجہ قاضی ابراھیم کاشانی ماں وتی دیوان ءَ (دُرّ صدف) ءَ ملک فرخ جھانگیر ءَ پہ نیکی یاد کنت ءُ ماں وتی یک شئر ءِ بندے ءِ تہ ءَ اے ڈول گش اِیت۔

ھجو فرخ شاہ مسکین حسین عبدالکریم

از سر صدق وصفا گلزر گرداند ترا

شئے عبدالغنی ماں وتی ''ذگری فرقہ ءِ تاریخ'' ءِ تہ ءَ نوشتہ کنت کہ اے واجہ ءِ دست نوشتگیں قرآن گوں تفسیر ءَ ماں مہدی نیکراہ ءِ ءِ گوراھست انت۔

چہ ملک فرخ جھانگیر ءَ پد ملک بہادر 1614 ءَ داں 1617 ءِ دوراں کیچ ءِ ھاکم بیتگ۔ راجد پتر عبّاسی یا روزنامہ ملا جلال الدین مُنجّم راجد پتر ءَ نبشتہ کنت کہ مکران ءِ ڈگار (زمین) ملک دینار ءِ بچّاں بہر بیت۔ ملک بہادر ءِ ھاکمی ءِ سیمسر ءِ سے سدءُ سی ءُ شش 336 ٹوھین ءُ گونڈیں کلات نُہہ بندن ءُ دومزنیں ءُ یک کسانیں کوچگے بیتگ۔ ءُ دومی بچّ ملک شمس الدین ءِ ھدّ ءِ ھاکمی ءِ ونڈ 336 مزنین ءُ گونڈیں کلات کہ بمپور ءِ کلات بُن فھلّ ءِ نام ءَ جاہ آرگ بیتگ سیمی بچّ ملک میر محمد دِزّک ءُ سراوان ءِ ھاکم بیتگ۔

ملک میر محمد ءُ سیستان ءِ ھاکم ملک جلال الدین ءِ جنگ:

ملک شاہ حسین سیستانی کہ سیستان ءِ ھاکم ءِ برات بیت آ وتی کتاب ءِ تہ ءَ کہ نامے ''احیاء الملوک'' انت نبشتہ کنت کہ صفوی دورِ حکمران شاہ عبّاس ءِ وھد ءَ سیستان ءِ ھاکم ءَ ھال رس اِیت کہ شاہ عبّاس ءِ نیمگ ءَ چہ سلطان وردی کُرد یک لشکرے ءِ کمان دار بیت ءُ دیم پہ دِزّک ءِ پُل ءُ پانچ ءَ روگ لوٹ اِیت کہ اے ھند ءِ ھاکم سکّ زور

انت ۔ سیستان ءِ ھاکم ملک جلال الدین چہ آئی ءَ پیسر لاڈز ءُ میر جادہ ءِ میان ءِ راہ ءَ واش (خاش) کیت ءُ دیم پہ ڈِزّک ءَ روَت ۔ ڈِزّک ءِ ھاکم ملک میر محمد آئی ءِ دیم ءَ درکئیت ءُ وشآ تک کنت ءُ ڈِزّک ءِ مچکدگ ءَ اُرد * کنت ۔ ملک جلال الدین ءِ پلینڈ یں ھمراہ آئی ءَ سکین دئینت کہ ڈِزّک ءِ کلات ءِ سرا اُرش بکنت ۔ ملک جلال الدین وتی لشکر ءِ لانک بندیاں کلات ءِ نیمگ ءَ دور دنت بلے میر محمد ءُ آئی ءِ براتاں وتی اِنان گور بیت آ ایشانی انا گتیں اُرش ءَ دار اَنت ءُ دوئیں نیمگ ءَ جنگ بیت ۔ کلات ءَ مان بئیگ ءَ دراھیں راہ ءَ سنگر بیت لشکر تہ ءَ شُت نہ کنت سیستانی لشکر چہ کلات ءَ ڈنّ چیزے بے گناہ کُش اِیت ءُ لہتیں مردم چہ کلات ءَ در بیست مردم جنگ بیت بزاں اے جنگ ءَ کساس شست مردم کہ ملکی دھکان کار بنت ءُ لہتیں کلات ءِ دری نیمگ ءِ بُنپان * بنت زوال بنت ۔

نبشتہ کار ملک شاہ حسین سیستانی وتی کتاب ءِ تہ ءَ گش اِیت کہ اے جنگ ءَ پیش کسانکیں اُرشے کہ سیستان ءِ ھاکم کنت کہ ناکام بیت ءُ ملک شاہ حسین سیستانی وت کہ ھاکم ءِ برات بیت آ وت ڈِزک ءِ ھاکم ملک میر محمد ءِ پچّاروکیں مردمے بیت آ ملک میر محمد ءَ سرءُ سوج کنت کہ سیستان ءَ چیز کے بدئے کہ آ چہ مزنیں پندے ءَ گوں ٹوھیں لشکرے ءَ اتکگ ۔ ملک میر محمد اے گپّاں منّ اِیت کہ چیزّ کے زرّ ءُ کساس ءَ مالیت دیاں ۔ اے دیوان ءِ گرگ ءَ رند ملک جلال الدین سپاہ ءِ کماندار وتی ھاکم ءَ پنت دئینت کہ دژمن ءِ سرا اُرش کنگ ءِ گھتر یں وھد ھمیش انت اے وڑا دومی رندا جنگ بیت ۔ سیستانی ھاکم بے سوب بیت واتر کنت اے جنگ سنہ رجب 1018 ھجری ءَ بیتگ ۔

ملک شمس الدین ءِ حاکمی ءِ دور:

حاکمی دور ءِ وھد 1018ھ، ق ھمد پ گوں 1609ء انت شاہ عباس صفوی ءِ دور ءَ اصفہان ءِ حاکم ءِ کماندار شاہ وردی سلطان محمودی ءَ مکران ءِ لُٹ ءُ پُل ءَ روان دنت آ بمپور ءَ کئیت ءُ ملک شمس الدین ءَ میٹر وارت۔ مکران ءِ بازیں ھند ءُ دَمگاں اے جنگ ءُ چوپانی آماچ بنت۔ راجد پتر عباسی ءَ نبشتہ انت کہ جنگ ءَ رند ملک شمس الدین فارسی نمدی یے اصفہان ءَ روان دنت نمدی ءَ نبشتہ کنت کہ "از زمان بہمن بن اسفندیار تا حال کس ئی ارادہ تسخیر این بلد نمودہ ھمگی آباؤ اجداد ما ایں الگار اصا جبی کردہ اند۔۔۔"

ملک شمس الدین ءَ ءِ سرا اُرش ءَ رند ایدگہ سال ءَ دومی اُرش مکران ءِ ایدگہ دَمگاں ھم کنت کہ لُٹ ءُ پُل ءَ سی ھزار پَس، چار ھزار اُشتر،، دو ھزار گوک ءُ دگہ بازیں مردمے بندیگ کنت۔ راجد پتر اں نبشتگ کہ ھشت سد ءُ ھشتاد مردم جنگ بیت۔

ملک شمس الدین ءِ جنگ گوں کرمان ءِ حاکم گنج علی خان:

شاہ عباس صفوی ءِ نیمگ ءَ گنج علی خان کرمان ءِ حاکم بیت۔ گنج علی خان 1022 ھجری قمری کہ عیسوی 1613ء ءَ ھمد پ بیت چہ کرمان ءَ جیرفت ءَ کئیت ءُ بمپور ءِ نیمگ ءَ لشکر کشی کنت۔ ملک شمس الدین چہ بمپور ءَ لانک بندی لشکر ءَ زیر ایت ءُ دیم پہ جیرفت ءِ نیمگ ءَ رؤت۔ چہ بمپور ءَ سی کلومیٹر ھما دیم کوچ گردان ءِ جاہ ءَ ڈیکّ ورانت جنگ بیت۔ ملک شمس الدین بزور ترّ ایت ءُ پدکنز ایت ءُ بمپور ءِ کلات ءَ وتارا مُہر کنت *۔ کرمانی لشکر کلات ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ دوَر کنت دو ماہ کلات ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ دارانت۔ ملک شمس الدین زیر بیت ءُ وتی پرِوش ءَ منّ ایت۔ کرمانی کماندار ملک شمس

الدین ءُ آئی برات ملک تاج الدین ءُ اید گہ مزنیں کماش چُشّ کہ پنّوچ، دزّک، قصرقندءُ بمپشت ءِ سر وکان ءَ برانت ءُ رندا ملک شمس الدین ءُ ملک تاج الدین اصفہان ءَ شاہ عباس ءِ دربارءَ پیش کن انت۔ ہماوھدا کہ ملک شمس الدین ءَ دستگیر کن انت ءُ اصفہان ءَ برانت آ ئی جاہ ءَ ملک مرزا ھاکمی ءَ دست ءَ کنت۔ ملک مرزا ملک شمس الدین ءِ برازاتک بیت ءُ ملک مرزا ءِ پت ملک بہادر بیت۔ شاہ عباس ملک شمس الدین ءَ بکش ایت ملک شمس الدین چہ کرمان ءِ کِشک ءَ بمپورءَ واتر کنت۔ ملک تاج الدین ءُ چیزے مردم ءَ ماں کرمان رابرد ءَ برانت ءُ ھمودا جاہ دئینت۔ ملک تاج الدین داں گڈّی وھد ءَ ھمودا زند گوازین ایت۔ آئی اوبادگ انگتہ ھمودا است انت بلے اید گہ میر ءُ معتبراں ءَ یزد ءِ شہرءَ دارانت آ جاہ ءِ نام کہ آیاں بیتگ انت بنامِ باغِ کیچ زانگ بیت ءُ اید گہ واجہان ءَ ماں کرمان ءِ شہرءَ دارانت کہ آیانی میتگ ءِ نام مکرانیانی میتگ ءِ نام ءَ زانگ بیت۔

واجہ احمد علی خان وزیری وتی راجدپتر ''تاریخ کرمان سالاریہ'' ءَ نبشتہ کنت کہ 1291 ھجری مکرانیانی میتگ ءَ ماں کرمان ءِ شہرءَ باز نام درآ ورتگ ات۔ بلے اید گہ میر ءُ معتبران ءَ چہ کرمان یزد ءِ شہرءَ داشتگ انت۔ مکران ءِ ھاکم مال ءِ دَ یگ ءَ من ایت ءُ ھمے مردم کہ کرمان ءَ دست گیر بیتگ انت ایشاں داں سال ءَ دارانت ءُ دگہ مردم ایشانی جاگہ ءَ بندیگ کن انت ءُ اے ڈول ءَ سال پہ سال بندیگ جاہ ءَ بمپورءِ میر ءُ معتبر پہ مٹّ ءُ بدل، کیدءُ بندءُ ھر سال سُنگ (مالیات) ھم دئینت داں چیزے سال ءَ ھمے دِرْچ * جاری بیت۔

ملک شمس الدین کوھگ سراوان ءَ 1027 ھجری قمری ءَ بیران بیت۔ آئی گڈّی واب جاہ

گنبد انت کہ اے گنبدءِ تہءَ آئی ٹک ءِ مردم ھم چیر ھاک بنت۔ملک شمس الدین ءِ یک برازا تکےءِ گڈّی واب جاہ آئی گورا انت کہ آئی نام ملک شمس الدین بچّ ملک میر محمد انت کہ دِڑّک سراوان ءِ ھاکم بیتگ۔گنبد ءِ تہءَ یک ڈَلگیں سنگےءِ سرا اے شئر نبشتگ:

ساقی از این بادہ کہ داری بہ جام

فیض رساں بہ سوی حاص و عام

(1)

ملک مِرزاءِ دورِ ھاکمی:

ملک مِرزاءِ ھاکمی ءِ دورءَ ملک شاہ حسین سیستانی ترّءُ گردءَ ماں مکران ءِ دَمگاں اتکگ۔1022 ھجری قمری ءَ ملک شاہ حسین وتی کتاب ''احیاء الملوک'' ءِ تہءَ نبشتہ کنت کہ شاہ عباس گوں وتی لشکرءَ گرجستان *ءَ بیت۔اے وھدءَ من وت ھموداباں نقدی بیگ باش شاہ عباس ءِ دیم ءِ مردم بیت کہ مکران ءِ ترّءُ تاب ءَ دیے دئینت رند چہ ترّءُ تابءَ گوں شاہ عباس ءَ مکران ءِ ھاکمانی گلّہ ءَ کنت ءُ آیانی سُنگ (مالیہ) نہ دَیگ ءُ مان نیارگ ءِ زَنگ ءَ جنت۔

شاہ عباس لشکرءِ کماندار گنج علی خان ءَ ھکم دنت کہ آ فارس ءُ کرمان ءِ لشکرءَ بزیر ایت ءُ مکران ءِ سرا اُرش بہ کنت ھروڑءَ پُل ءُ پانچ بہ کنت ءُ مکران ءَ ایر دست بہ کنت۔ملک شاہ حسین سیستانی شاہ عباس ءَ گُش ایت کہ لشکرءَ راہ مدئے منا یک رندے اجازت بدئے من رواں آھان ءَ راہ ءَ کاراں۔شاہ عباس ءِ اجازہ ءَ من اول سرا کرمان چہ اودا مکران، ھودیان ءُ بزمان ءَ اتکاں رند ترا بمپورءِ بن پھل ءِ کلات ءَ پدا سرباز ءُ پیرزہ آباد ءِ کلات ءَ مہتل بیتاں

چہ پیرزہ آباد میر محمد ءُ میر ھاشم ءَ ھمراہ کت ءُ دیم پہ مکران کیچ ءَ ملک ہرزا ءِ نیمگا اتکاں۔ تمامیں راہ ءُ ھلک ءُ دمگانی کماش ءُ ڈلگیں مرد ماں وشآ تک ءُ وشآمد کت۔ گڈ سرا میری ءِ کلات ءَ ملک ہرزا ءَ چہ ،کساس ءَ گیش مئے ہِزمت کُت۔ داں یک ماھے ءَ مہمانداری، شکار ءُ تر ءُ تاب ءَ دلگوش بیتاں۔ کیچ ءَ من ناڈ راہ بیتاں چہ اوَدا من دِزِک ءُ سراوان ءَ ملک میر محمد ءِ گوراشُتاں کہ آ ملک ہرزا ءِ ناکواَت ءُ رندترا جالک ءَ ھم شُتاں۔ ،کساس چار ماہ ءَ رندواش (خاش) ءَ میرافضل کُرد بچ میر سُہراب ءِ گوراشُتاں ھمے وھد ءَ شاہ قلی سلطان ءِ نیمگ ءَ کہ عباسی لشکر ءِ یک کماندارے بیت یک نمدی یے رس ایت نمدی ءَ نبشتہ بیت کہ لاشار ءِ بلوچاں جم بیتگ انت ءُ توردان (بمپور) ءَ شہردراج ءِ کلات ءَ دست گپتگ انت ءُ ماراچ ،کمارنہ کن انت۔ کرمان ءِ ھاکم گنج علی خان ءُ سیستان ءِ ھاکم ملک نصرت ماراچ پیمیں کُمک کنگ ءَ نہ اَنت توئے ملک شاہ حسین مارا کُمک بکن۔ من واش ءِ ھاکم میرافضل ءَ گُشت کہ تو شاہ قلی سلطان ءَ کُمک بکن۔ میرافضل بچ میر سُہراب لشکرے زُور ایت ءُ دیم پہ بمپور ءِ دَمگاں روَت۔ یکّیں ھپتگ ءَ آئی چِلّ ھزار پَس ءُ ھزار اُشتر پُل ءُ پانچ کت ءُ پچتر اِت۔ ملک شاہ حسین ءَ چہ ھمے پُل اِتکیں مال ءَ وتی بہر زُرت ءُ دیم پہ ،کرمان ءُ اصفہان ءَ شُت۔ میرافضل کُرد ءِ دور ءَ میر بوھیر رِند بچ میر شیر محمد کہ میر بور ءِ نام ءَ جاہ آرگ بیت چہ نوشکی ءُ دالبندین ءَ وتی ٹکّ ءِ مرد ماں لڈّ ءُ بار کنت ءُ سرحد ءُ واش ءَ میرافضل کُرد ءِ گور ءَ کئیت۔ میرافضل کرد بی بی لکّی ءَ سانگ کنت کہ میر بوھیر رِند ءِ گُہار بیت رندا میر بوھیر رِند لڈّ ءُ بار کنت دِھان ،سب سوران ءِ دَمگاں جاہ مِنند بیت کہ ،سب سوران ءِ نزّ یک ءَ انت۔ دِھانی ٹکّ ءِ بنگیج چہ میر بوھیر رِند ءَ بیت۔ سنہ

1624 عیسوی ملک مرزاءِ ھکمرانی ءَ بلوچانی لانک بندی لشکرے کہ آئی کماندار ملک اختیارالدین ءُ ملک جلال الدین بیت کہ ملک مرزاءِ ناکوزا تک بیت۔ شاہ عباس صفوی ءِ لشکر ءَ ھور بنت ءُ ماں بغداد (عراق) جنگ ءَ 1030ھ ھجری قمری ءَ ملک مرزا اصفہان ءَ شاہ عباس ءِ گند گاں رؤت۔

ملک حمزہ سیستان ءِ ھاکم ءِ بیڑ بُرگ ماں مکران ءَ:

راجہ پتر خلھتبر نبشتہ کنت شاہ صفی صفوی دورِ ھکمرانی ءَ ملک حمزہ سیستان ءِ ھاکم گوں مزنیں لشکرے ءَ دیم پہ کیچ مکران ءَ رؤت ءُ ملک مرزاءَ گوں جنگ کنت رند چہ جنگ ءَ ملک مرزاوتی کلاتاناں وتی لانک بندی مردمانی دست ءَ دنت ءُ لہتیں مردم ھمراہ کنت ءُ شاہ صفی ءِ گند کاں اصفہان ءَ رؤت آ وھد ءَ شاہ صفی اصفہان ءَ نہ بیت آ قزوین ءَ بیت۔ قزوین ءِ شہر تہران ءَ ھا دیم انت۔ ملک مرزا قزوین ءَ رؤت ءُ شاہ صفی ءَ دپ کپ ایت ءُ ملک حمزہ سیستان ءِ ھاکم ءِ ناروائیں جنگ ءِ ھالاں دنت بلے شاہ صفی ءِ دربار ءِ میر ءُ تکّی سروک ملک مرزاءَ میاریگ کن انت۔ یکیں مردم کرمان ءِ ھاکم امیر خان قورچی باشی ملک مرزاءِ پلّہ مرزی ءَ کنت ءُ درباری مردمانی ھبراں رَد کنت۔ شاہ صفی ملک مرزاءَ وش کنت ءُ رھادگ کنت۔

واجہ اُلفت نسیم ماھتاک بلوچی مئی 2008ء ءِ تاک ءِ تہ ءَ نبشتہ کنت کہ ملک مرزاءَ گوں نوکیں ھلّ ءُ واھگاں ملک ءِ ھر ھندی ءَ آبادی ءِ نیمگاں دلگوش گور کتگ ءُ خرّم آباد* (پنجگور) ءَ شش نوکیں کہن کشّ اِتگ ءُ ایشانی دیہاتاں کشت ءُ کشار کنائینت انت۔ گُشت کہ سے سالانی تہ ءَ پنجگور ءِ مگ ءَ ھمنچو گلّہ، جو ءُ گنیز پیدا بوت کہ داں دوازدہ

سالاں کُرمانی* دپ چچ نہ بوت انت ءُ ھمے گلہ انباراں ایرات انت ۔ خرم آباد ءِ حر یمگ
ءَ وش ھالی ءَ را ملک مرزا چم وت دیست گڈا آئی ءَ مُلک ءِ تہ ءَ حر یمیں سُنگ ءُ مالیات ءِ
گرگ بند کُرت ءُ وتی ھاکمی ونڈ ءَ صفوی ءِ ھاکماں پہ اصفہان ءَ ٹیکی دیم دات ءُ آ ھانی دگہ
بازیں لوٹے ھم پورہ کت ۔

ملک مرزا ءِ گوش ءُ کیچ ءِ چہ ملک آنی دست ءَ در آیگ:

شیخ سعید بلیدی ذکری نیک راہ ءِ راھشون ملک مرزا ءِ نامی ایں زاھکار ءُ
مڑاھد اریں درباری بیت چندے نکتہ ءَ ھر دوئینانی میانجی ءَ دلگرانی جاہ کنت ءُ کم کم ءَ اے
گپ مزن بیت ۔ راجد پتری روایت انت کہ ملک مرزا چہ کیچ ءَ گوں وتی ھمراھاں دیم پہ
بمپور ءَ روگ ءَ بیت اے سی ءُ دو مردم بنت اے چہ پشاگ ءِ راہ ءَ دیم پہ پارود سرباز ءِ کور ءَ
آیگ ءَ بنت ذگری نیکراہ ءِ مردم شیخ سعید ءِ ھکم ءَ ملک مرزا ءِ سرا بند اَنت ءُ تر یک بُر یسک
ءِ میتگ وکاوگ ءَ ملک مرزا ءُ آئی ءِ ھمراھانی میان ءَ جنگ بیت کہ 28 مارچ 1623 ءَ ءَ
ملک مرزای گوں وتی ھمراھاں کُشگ بیت ءُ رندا شیخ سعید بلیدی میری ءِ کلات ءِ سرا
اُرُش کنت کلات ءَ گیپت چہ کیچ ءَ ملک آنی ٹک ءِ دورِ ھاکمی ھلاس بیت ءُ بلیدی ھاکمی
دور ماں کیچ ءَ بنگیج بیت ۔ بلیدی نیکراھی ءِ سوب ءَ زوت مہلوک ءِ دلاں جاہ کنت ءُ وھد ءِ
گوزگ ءَ بلیدی ھاکم دیم ءَ کنزان بنت ۔

سرباز، قصر قند (گنداوگ) گہ (ٹیکشہر) دشتیاری ءُ مکران ءِ زرباری پہنات، دشت،
گوادر، جیونی ءُ پشنی ءِ بندن، کولواہ ، جھاؤ، نال ، وڈھ ءُ پنجگور بلیدی ھاکمانی
سیمسر بنت ۔ بمپور گوں ایدگہ دَمگ آں ملک مرزا ءِ نچ ملک دیناں ءِ دست ءَ بنت ۔ مکران

اے دھرءَ امن ءُ ایمن بیت ءُ وتی نیکراھی ءِ راھبند انی سراپابند بیت مرد ماں چہ بمپورتاں تیّس ءِ بندن ءَ کیچ تاں گوادرءِ بندن ءَ باپاری کارءُ بارشرّ یں ڈولے ءَ کتگ ءُ ملک دینار وتی ھمساھگیں ملکاں چوش کہ کرمان ءُ سرحد ءُ واش گوں کیچ بلیدی ھکمراناں شرّ بیتگ انت۔

او جی بیگ ءِ رستری ،کر دماں مکران ءَ:

1082 ھجری قمری ءَ بمپورءِ ھاکم ملک حسین ءِ دورءَ ایران ءِ بادشاہ سلیمان صفوی وتی یک لشکرے ءَ گوں کماندار اُو جی بیگ ءَ کہ ھزار ءُ ھشت سدلانک بندی ءَ توپ ءُ ایدگہ جنگی ازباباں چہ اصفہان ءَ کرمان ءَ راہ دات۔ سیستان ءِ ھاکم ملک نصرت ءَ بندر عباس ءِ ھاکم مرتضیٰ قلی ھوار بیت ءُ دیم پہ مکران ءَ پُل ءُ پانچ ءَ رَوَانت ایشانی اولی جاہ قصر قند بیت۔ راجدپتر ءَ نبشتگ کہ ایشاں انچش پُل ءُ پانچ کتگ کہ دارءُ جنگل ھم سُوتکگ انت قصر قند ءِ مرد ماں بازار ءُ ھلک یلہ داتگ انت ءُ ساہ اِش ''چنڈو کانی گٹ *'' ءَ بُرتگ ءُ رسیتگ کہ سکّیں بُرزیں ءُ برزیں پناہ جاھے ءُ شرّ یں رُنگی آپ جاھے بیتگ کہ تنیگہ آ مہلوک ءِ بستگیں سِندات پہ چیدگ ءَ است انت۔ ایرانی لشکرءِ دومی پُل ءُ پانچ ءِ جاہ پیروز آباد بیت رندتر اسرباز ءِ ایدگہ جاھاں پُل ءُ پانچ کن انت کہ آوھداں سرباز ءِ کماش ملک زرّین بیت کہ آئی ءِ جاہ ''پیرگٹ'' ''نسکند بیت۔ آشارءُ ایرُکشان ءِ دَمگ ملک نصرت ءِ دست ءَ بیتگ انت۔ ایرانی لشکر'' پیرگٹ'' ءَ چاگرد کنت کہ ملک زرّین ءَ پُژوش بہ دنت۔ جنگ بیت ھمے جنگ ءِ وھد ءَ ملک زرّین ءِ گھار کہ نامے کنّو* بیت آدراھیں ھال ءَ سہیگ ءُ سرپدبیت۔ آ یک نمدی یے تیرءِ سرابند اِیت ءُ ایرانی لشکرءِ نیمگ ءَ روان دنت ءُ نمدی ءِ

تہ ءَ ذراھیں ھالاں نبشتہ کنت کہ ملک زرّین ءُ آئی ءِ ھمراھانی آپ ءُ توشگ ھلاس انت شماجنگ ءَ بند کن ات بلّے کہ مہلوک چہ بُزرگ ءَ جہل ءَ کئیت اے وڑا شمے کار آسان بیت ۔ایرانی لشکر پُشت ءَ رِکنز ایت ءُ آپ جاہ ءُ توشگ جاہ چپّ ءُ چاگرد ءَ وشّیں جاھاں سَنگر گِرزنت اندیم بنت ۔ملک زرّین گوں وتی لانک بندی ھمراھاں ایر کپ ایت ھمے وھد ءَ ایرانی لشکر ملک زرّین ءُ ایدگہ سروکاں انگر کن انت جھت ءُ ایدگراں بندیگ کن انت ۔کسّو ءَ گوں وتابرانت کمبیل ءِ کنڈگ ءَ کُش انت ءُ ڈمب یے جن انت ۔(3)

چہ ھما زمانگ ءَ بتل تالان بیت کہ (کسّو ءَ پہ کسّ ءَ نہ بیت ، نے کہ پہ دری جود ءَ)دیمترا ایرانی لشکر نہنگ ءِ کور ءَ کوہ سُہر ءَ شزار ءِ ڈنّ ءَ گوں میر شاھی رِند (اولی) ءَ کہ میر شیرو ءِ بچّ انت ٹکّر انت ھر دوئیں نیمگاں تاوان بیت ۔(4) لشکر دیم پہ پنجگور ءَ روَت ءُ گوں میر کمبر رئیسی ءَ کوہ بُن ءِ جاہ ءَ جنگ دنت ۔ایرانی لشکر ءِ یک مستر ءُ سربراھے ماں ھمے جنگ ءِ کُشتگیناں ھوار بیت کہ آئی نام شاہ پور بیت پدا دیم پہ سامی کیچ ءَ روَت ءُ بلیدی ھاکم ءِ لانک بندی مہلوک ءَ جنگ دنت ۔ایشانی زُلم ءُ زورا کی ءَ رندمیر شئے شکراللہ بلیدیؒ کہ شیخ سعید بلیدیؒ ءِ بچّ اَت پروش ءُ شکست ءَ منّ اِیت ءُ سلاھاں ایر کنت ۔ایرانی لشکر داں شش ماہ ءَ مکران ءَ تاراج کنت مال ءُ ازباباں پُل ءُ پانچ کن انت ۔

گوش انت کہ اے سراوان ءِ کلات ءَ گوں ٹوپان مان بند انت ءُ سوچ انت ۔اے کلات ءَ ملک مُلّا خداداد کہ مُلّا دوستین ءِ بچّ بیتگ ایشی ءِ کتاب جاہ (لائبریری)ھم کلات ءَ بیت ۔دراھیں کتاب سچ انت البتہ یک قرآنے پشت کپ اِیت ۔ھُدا اُمر زی عبدالغفور خسرویؒ ماں وتی کتاب ''جغرافیہ تاریخی سراوان'' ءَ نبشتہ کنت کہ گُشت سراوان ءِ کلات ءِ

سنگکیں مالانی نہ ءَ نہ سنگکیں قرآن من وت دیستگ۔اے قرآن ءِ گرانی (وزن) شش کلو بیتگ اے قرآن ءِ 1016 تا کدیم ملا خداداد ءِ دستاں نبشتہ۔لہتیں دگہ تاک دست نبشت کہ من زانت نہ کت انت کہ آواجہ کئے بیتگ کہ آئی نبشتہ کتگ انت۔

سنہ 1083ھ، ق ءَ اوجی بیگ وتی لشکر ءُ بندیگاں زیر ایت دیم پہ شاہ سلیمان صفوی ءِ دربار ءَ رھادگ بیت۔بم ءِ تزیک ءَ بارز ءِ کوھاں وتی اید دست کماندار صفی سلطان ءَ نادین ایت گُش ایت کہ ایران ءِ بدیں چاروکانی سرا چمشا نک بدے ءُ ھروھد ءَ ھال احوالاں مئے نیمگ ءَ روان بدے ءُ ایران ءِ ھاسیں بلوچ سرداریں مخالف میر شنبے بلیدی، میر خسرو شاہ دِزَّکی، ملک حسین (سیمی)، میر کمبر رئیسی، (پنجگور ءِ ھاکم) ءُ ملک تنگئی ءِ ذراھیں چست ءُ ایراں ءِ سرپد بہ بنت۔صفی سلطان ءِ نادینگ ءَ رندوتی بندیگاں کہ کیچ ءِ ھاکم شئے شکر اللہ بلیدی ھم گون بیت زور ایت دیم پہ اصفہان ءَ روَت۔شاہ سلیمان صفوی ایران ءِ ھاکم کیچ ءِ ھاکم ءَ بازیں مال ءُ ملام کنت ءُ چہ مکران ءَ مال ءُ مڈّی ءَ اصفہان ءَ رسینگ ءَ رند شئے شکر اللہ بلیدی ءَ یلہ دنت۔

شاہ سلیمان صفوی ءِ دومی لشکرکشی:

دشتِستان* ءِ پیسر یگیں ھاکم سفر قلی سلطان ءَ پُل ءُ پانچ ءِ ھاترا مکران ءَ راہ دنت۔مکران ءِ ھاکم سردار ءُ اید گہ کسان ءُ مزنیں ٹک ءُ مہلوک ایرانی رستر انی پُل ءُ پانچ ءَ شزار بنت اے وت ماں وت سوڑگ کن انت کہ ابید کہ ایرانی لشکر ءِ جنگ ءَ دگہ راہ نیست ءُ ایرانی لشکر کہ پہ جنگی سِلاہ ءُ ازباباں چہ ما زورآور تر انت ءُ اے وڑادیم پہ دیمی جنگ پہ ما سددرسد تاوان انت اے پیاما گُشگ ءُ گاربئیں۔بمپور ءِ ھاکم ملک حسین ءُ ملک تنگئی ءِ

کماشی ءَ سوْڑگ کن انت کہ ڈ راھیں راہ ءُ دَمگاں سنگر کن انت ءُ اناگتہ چہ اے کش ءُ آ کش ءَ پُشتی نیمگ ءَ بیڑ اِش کن انت۔ اے وڑا آ دراہ ھیران ءُ ھبکّہ بنت دراھیں ھمراھاں منّ انت کہ کنڈگ ءُ گٹّیں دزگ ءُ راھاں سنگر کن انت ءُ ایرانی لشکر ءَ چک پْروش دئینت۔ ایدگہ سردار ءُ مہلوکاں ایرانی لشکر ءِ پْروش ورگ ءَ ملک حسین ءُ ملک تنگئی ءِ لشکر ءَ گوں ھور بنت ءُ ھمے وڑا ایرانی لشکر بےسوب بیت ءُ وتی راہ ءَ گار کنت۔ راجدپتری روایتاں گوْش انت کہ ملک تنگئی گوں قصرقند ءُ گھہّ (نیکشہر) ءِ لانک بندی مردماں گوں نیلگ ءِ کوھی بلوچاں ھوار بنت ءُ شمشان ءِ کنڈگ * ءَ بند انت ءُ صفرقلی سلطان گلّ ءِ لشکر ءَ جن انت۔

آنگلبرت کمپغر (اے واجہ جرمن ''آلمان'' ءِ مردے بیتگ) ماں وتی کتاب سفرنامہ کمپغر ءَ نبشتہ کنت کہ ھبد ھمی سال ءَ شاہ سلیمان صفوی ءِ ھکمرانی ءِ وھد ءَ چہ جرمن (آلمان) ایران ءَ اتکگ انت۔ اے وھد ءَ کہ اے نبشتانک ءَ نبشتہ کنگاوَں ماں بندر عباس ءِ بندر ءَ جاہ مِنتد اوں ھمے وھد ءَ یکے چہ مکران ءِ ھکمران ءَ کہ آ واجہ ءِ نام ملک تنگئی بیتگ آ چہ مکران ءَ ھُرمز ءِ ءِ ھکمرانانی گندگ ءَ اتکگ ات تا کہ وتی دوستی ءَ گوں آیاں زاھر بہ کنت۔ واجہ آنگلبرت کمپغر ماں وتی نبشتانک ءِ توک ءَ نبشتہ کنت کہ ملک تنگئی چہ ایرانی ھکمراناں آ پیم ءَ دلجم نہ بیت ءُ چہ مکران ءَ داں بندر عباس ءَ وتی لانک بندی مردماں جاہ پہ جاہ ءَ نندارین اِیت داں یک ءُ دومی ءِ ھال ءَ سرپد بہ بنت۔ اگاں ایرانی ھکمرانانی نیمگ ءَ چہ بدکولی یے بہ بیت ھما وتی اھداں بہ پْروش انت گوں آئی بدکولی بہ کن انت گڑا واجہ ملک تنگئی وتی مردماں ءَ چہ پیم ءَ سرپد بہ کنت؟ آئی نشان ءُ چیدگ اے بیت کہ یک

تیرے بہ جنت وتی مرزماناں سرپدی بہ دنت کہ آئی کُمک ءَ بیایینت ءُ ایرانی لانک بندیانی دیم ءَ در بیائیت۔

مکران ءِ ھاکمانی ھمتپاکیں گلّ:

رند چہ شاہ عباس صفوی ءُ شاہ سلیمان سفوی ءِ زلم ءُ زورا کی ءُ ناروائیاں شاہ حسین صفوی ءِ دور ءُ باریگ ءَ مکران ءِ ڈگار ءِ مردماں انچش شزار ءُ بیزار بیت انت کہ آھاں گوں کرمان ءُ اصفہان ءِ ھاکماں ابید جنگ کنگ ءَ دگہ راہ نیست ات کہ وتاءُ وتی ملک ءُ اوبادگاں بہ رکّین انت۔اے دھر ءَ بمپور ءِ ھاکم ملک حسین کیچ ءِ ھاکم شئےشکراللہ بلیدی ءُ آئی ءِ بچّ شئے قاسم، میر شئے بلیدی، میر خسروشاہ دِزّ کی (آئی اوبادگ بزرگزادہ ءِ ٹکّ انت) ءُ پنجگور ءِ ھاکم میر کمبر رئیسی کہ میر شاھو قلندر ءِ چُکّ انت (''تاریخ اخبارالابرار'' کہ نبشتہ کنوک آخوند محمد صدیق انت) آنبشتہ کنت کہ میر کمبر ءِ پت میر شاہ ملوک انت۔مکران ءِ ذراھیں پہنات ءِ ھاکماں 1100ھ، ق ءَ تپاک بیت انت ءُ یک گلّے ٹاھینت اِش اے گلّ داں 1135ھ ءَ برجاہ منگ۔اے گلّ ءِ باروءَ کتاب ''تذکرہ صفویانِ کرمان'' ءَ میر سعید مشیری ءَ ءُ ''تاریخ دستور ءِ شہریاراں'' کہ نبشتہ کنوک ''محمد ابراھیم نصیری'' انت اے گلّ ءِ مردماں انچش کہ ناروی، ریگی، رخشانی، براھوئی، لاشاری، بلیدی ءُ گچکی کہ مکران ءِ ایدگہ ٹکّ ءِ مہلوک ءَ ھواریچگ انت ءُ سیستان کرمان ءِ میانجی پہنات ءَ بگر داں مزنیں کوچگ ءُ ھندان ءُ تیاب دپی کوچگ ءُ ھنداں (چوش کہ دشتِ لوط) ھواریچگ انت۔وھد وھد ءَ جنان ءُ پروشان داں خراسان، یزد، نائین، اردستان، کرمان، بندرعباس ءُ لارستان ءِ بازیں دمگ ءُ ھلک اِش پُل ءُ پانچ

کتگ انت ءُ وتی ءُ نوسگیں ذ راھیں زلم ءُ زورا کیانی بیر اِش گپتگ انت ۔ راجد پتر اں نبشتہ کن انت کہ مکران ءِ ھاکمانی تپا کی ءَ کرمان ءُ رندترا اصفہان ءِ ھاکم انچُش نزور کتگ انت کہ اصفہان ءَ چشیں لشکر ءُ لا نک بند نہ بیتگ کہ مکران ءِ ھاکمانی راہ ءَ گٹ بہ کنت اصفہان ءِ شاہ سکت نزور ءُ بے وس بیتگ اگاں مکران ءِ لشکر ءَ بُلوٹ اِتیں آیاں شاہ حسین صفوی ءِ تخت گپتگ ءُ مُلک تاراج کتگ ات ۔ رندترا اوگان ءِ ھاکم لشکر کہ سرو کے محمود اوگان بیتگ آ مکران ءَ آتکگ ءُ گوں وتی لشکر ءَ مکران ءِ لشکرے ھم زرتگ اول ءَ کرمان جنگ ءُ تاراج کتگ پدا جنان ءُ پُروشان اصفہان ءِ رکرّ ءُ کش جنگ انت ءُ اصفہان ءِ چاگرد چاریں نیمگ ءَ دورہ کتگ اصفہان ءِ بادشاہ شاہ حسین صفوی انچُش نزور ءُ بے گوم بیتگ کہ تچگ ءَ راھے نہ ذیستگ چہ تخت ءَ ایر کپتگ ءُ وتی تاج ءَ لشکر ءِ کماندار محمود اوگان ءَ داتگ ءُ پہ سَلاہ ءَ وتی دُختر (جنک) یے ھم داتگ ۔

راجد پترانی نبشتگیں اے گپ راست نہ انت کہ اوگان لشکر ءَ شاہ اصفہان پُروش دات ءُ صفوی دورِ حکومت ھلاس کت ۔ راجد پتر نبیسانی اید گہ نبشتا نکاں اے گپ پدّ ر کتگ کہ مکران ءِ ھاکمانی سی ءُ پنچ ۳۵ سال ءِ تپا کی ءَ کرمان ءُ اید گہ ھنداں چہ 1100 ھ ءَ بگر داں 1135 ھ ءَ جنگ ءُ پْروش داتگ انت ۔ آیانی دل ءِ تہ ءَ بلوچانی بیم ءُ تُرس نشتگ ءُ اوگان ھاکم ءِ لشکر ءِ مزنیں بہرے چہ بلوچ ٹک ءَ بیتگ انت ۔ اے ٹگّانی جنگی کماندار میر محمد خان بلوچ ءُ میر شھداد بلوچ بیتگ انت ۔ سیستان کرمان ءُ اصفہان ءِ جنگ ءَ دز گیر کتگ ءِ وھداں بازیں کسہ گوھنیں راجد پتراں نکش انت ۔ ذ راھیں کسہ ءُ ھال ءُ احوال نبشتہ کتگ نہ بنت پہ درورا اے چپنی ھال ءَ نبیساں داں زانگ بہ بیت کہ بلوچانی سی ءُ پنچ ۳۵

سال ءِ تپا کی ءُ ھمشوری ءَ دری ھاکم چہ پیم ءَ لرزاِتگ انت۔

گرجستان * ءِ پیسر یگیں ھاکم گُرگین خان اصفہان ءِ بادشاہ شاہ حسین صفوی ءِ پاداری ءَ کرمان ءِ ھاکم کنگ بیت بلے گُرگین خان پہ الّمیں کارے ءَ اصفہان ءَ مہتل بیت۔ آوتی بْرات کیوان مرزا ءَ کرمان ءَ پہ ھاکمی ءَ دست گرگ ءَ روان دنت اے وھد ءَ کیوان مرزا کرمان ءَ رس اِیت آئی ءَ ھال دئینت کہ میر خسرو شاہ دِزّ کی چہ مکران ءَ رودبار کرمان ءِ دَمگاں پُل ءُ پانچ کنگ ءَ انت ءُ دیم پہ بندر عباس ءَ روَت ءُ لانکے بستگ کہ لارستان ءَ پُل ءُ پانچ بہ کنت۔ کیوان مرزا یک نمدی یے سیستان ءِ ھاکم ملک فتح علی خان ءَ روان دنت ءُ کُمک لوٹ اِیت بلے سیستان ءِ ھاکم بلوچ لشکر ءِ تُرس ءَ ھچ پیمیں کُمک ءَ راز یگ نہ بیت۔ راجد پتر ءَ نبشتہ کن انت کہ کیوان مرزا گوں میر خسرو شاہ دِزّ کی ءَ زبردستیں جنگے کنت ءُ سکّ پْروش وارت بلے اے ھال بادشاہ شاہ حسین صفوی ءَ چپّ سر بیت بزاں کہ کیوان مرزا ءَ اے جنگ ءَ باج بُرتگ۔ شاہ حسین کیوان مرزا ءَ اصفہان ءَ لوٹا ئین اِیت ءُ مستریں کار (اُگدہ) یے ءِ سرا کنت۔ میر خسرو شاہ دِزّ کی ھمے دور ءَ مکران ءِ ھاکم ملک حسین ءِ جنک ءَ سانگ کنت۔ ھمے دور ءَ میر باران ءُ آئی پت میر عبداللہ چہ فراہ سیستان ءَ گوں چلّ لوگ ءُ ھیال ءَ سراوان ناھوگ سردشت ءِ دَمگاں کا ینت ءُ نندأنت۔ میر باران (بارانزئی ٹکّ ءِ اولی سروک کہ بارانزئی گُشگ بنت) گوں میر خسرو شاہ ءَ ھور بنت ءُ دِزّک ءِ کلات ءَ چہ جہان شاہ شہزادہ ءِ بچّ میر افضل پچ گرانت۔ پدا میر خسرو شاہ دِزّک ءِ ھاکم بیت۔ میر خسرو شاہ شستو ن ءِ کہن ءُ کلاتاں میر باران ءِ دست ءَ دنت ءُ آ آیاں آباد کنت۔

رند چہ ملک حسین ءَ ملک دینار بمپور ءِ حاکم بیت ۔ ملک دینار پدا بلوچ گلّ ءِ ھمتپا کی ءَ ھور

بیت ۔ کہ ایران ءِ رودراتکی نیمگ ءَ صفوی ھکمرانی دَمگان ءَ بہ جن انت ۔ ۔ ملک دینار ءِ

دور ءُ بار یگ ءَ جد گال ٹکّ ءِ یک بہرے چہ بیلہ ءَ دیم پہ مکران ءُ تحت جاہ ءِ نیمگ ءَ لڈّ ءُ بار

کنت یک بہرے ماں کلانچ ءِ دَمگ ءَ جاہ منند بیت دگہ یک بہرے ماں دشت بل نگو رءِ ءُ

دگہ یک بہرے ماں باھو ءَ روَت کہ آ جاگہہ ءِ نام اے وھد ءَ اں سیسادی گوشگ بیت رندا

دُ راھیں باھو ءُ دشتیاری ءَ شنگ ءُ تالان بنت ۔ اے بہر ءِ کماش میر سر یبا بیتگ ماں ھمے

وھد ءَ کیچ ءِ ھکمران شیخ حسین بیتگ ءُ گوادر ءَ شئے بلال بلیدی ءِ کماشی بیتگ ۔

ماں راجد پتر ''بر اُفتادن صفوی یاں و بر آمدن ءِ محمود افغان'' ءِ نبشتہ کار ویلیئم فلّور

گوش ایت کہ محمود اوگان ءِ اُرش کنگ ءَ پیسر اکتوبر 1719ء ءَ دوسد لانک بندی بلوچ

کرمان ءَ وتی ھکّ ءِ بگر ءَ انت کہ کرمان ءِ حاکم چہ ترس ءَ گارانت اے لشکر کرمان ءَ پُل ءُ

پانچ کنت ءُ بازیں مردم کُش انت مال ءُ مڈّیان اِش بر اَنت ءُ وتی ملک ءَ واتر کن

انت ۔ راجد پتر اں نبشتہ بیتگ کہ ھمے وھد اں اوگانی ءُ بلوچاں جھرم ءُ لارستان ءَ پُل ءُ پانچ

کتگ ءُ اے ھلک ءُ دَمگاں مزنیں ترس ءَ کپتگ ءُ ایران ءِ ھکمرانانی پا گواجہ ماں میناب ءَ

ھکندی (ھالینڈ) باپاراں گُشتگ کہ بلوچانی سروک کہ اے پُل ءُ پانچ ءِ سروک انت آیانی

کماش امیر شاہ محمد، میر جہان شاہ، میر حکیم داد، میر شہداد نوشیروانی ءُ آئی برات میر شاھوانت

ایشانی مُلک خاران ءُ رخشان انت ۔ اے وھد ءَ خاران ءِ حاکم میر پردل خان نوشیروانی

بیتگ ۔

ملک مرادءِ حکمرانی ماں بمپورءَ:

ملک دینارءَ رند ملک مراد حاکم بیت اے دورءُ بارءَ گیگءَ راجد پتر سالار یہ چش نبشتہ کنت 1726ءِ میر شہداد نوشیروانی خارانیءِ گوں ملک مرادءَ ھمتپاک بنتءُ جیرفتءُ رودبارءِ دَمگاں پُلءُ پانچ کن انت۔(5)

روایتاں نبشتہ انت کہ گوں ملک مرادءُ میر شیر و نسکندی نچ میر معجمی جیروفتءَ کلاسُھرءَ پُلءُ پانچءَ ھمراہ بنت کہ میر شیر وءِ لشکر وتی دَمگاں کوھیءُ کوری بلوچ بنت کہ آ ملکاں پُلءُ پانچءِ تہءَ بازیں مردمے دستگیر کن انتءُ وتی ھنداں کارانت۔

نادرشاہ افشارءِ لشکر کشی ماں بلوچستانءَ:

مکرانءِ روایرشتیءِ حاکم ملک شیر خانءِ دورءُ بارءَ گیگ 1737ءِ انت پیر محمد خان کہ نادرشاہءِ حاکمیءَ ھرات (اے وھدءَ اوگانستانءِ تہءَ انت) ءِ حاکم بیتءُ دومی اصلمسءَ بلوچستانءَ پُلءُ پانچءَ روان دنت۔ ایشانی یک ھمراھے میر محبت خان بیت کہ عبداللہ قہارءِ نچ بیت اے لشکر چہ جیرفتءَ کئیتءُ بمپورءَ بیڑ کنت۔ مکرانءِ حکمران ملک شیر دل خان وتی لانک بندی لشکراں زیرِ ایتءُ گوں دُژمناں ڈیکّ وارت آجاہءِ نام تنگیہ چیلیّ نادری* انت۔ بمپورءِ حاکم چہ مڑ (جنگ) ءَ پیسر یک نرے کیچءِ حاکم ملک دینار گچکیءِ نیمگءَ روان دنت کہ آ نادری لشکرءِ جنگءَ آئیءَ کُمک بہ کنت اے جنگءِ اولی بہرءَ نادری لشکرءِ کمان دار اصلمس بیت کہ آ ملک شیر خانءِ دستءَ پْروش وارت بلے آئیءِ کمکءَ پیر محمد خان رس ایتءُ گوں نوک دمیں لشکرےءَ بیڑ کنت۔ اے جنگءَ ھر دوئیں نیمگءَ بازتاوان بیت۔ ملک شیر دل خان گوں ھپت سد ورناھاں جنگ

بیت۔ملک شیر دل خان ءِ نیچ اُردشیر (6) پشت کپتگیں لانک بندی لشکرءَ یکجاہ کنت

کئیت ءُ بمپورءِ کلات ءَ نند اِیت۔نادرشاہ ءِ راہ داتگیں لشکر رندا کئیت کلات ءَ داں سےَ

روچ ءَ چاگردکن انت ھمے وھد ءَ چہ بمپورءِ کوچگی سروکاں پُچّش کہ ابشرءُ دُمّن ءِ میرءُ

کماشاں کہ گوں بمپورءِ ھاکم ءَ دلگران بنت آگوں نادرشاہ ءِ لشکرءَ ھور بنت نادرشاہ ءِ لشکرءِ

سروک پیر محمد خان ھمے میرءُ کماشان ءَ آیانی لشکرءُ مردماں گوں ھمراھی ءَ وتی لشکرءِ دیم ءَ

چانپ ءُ لاشارءِ دَمگ ءَ تڑّین انت۔اے ھلک ءُ دَمگاں ءَ پُل ءُ پانچ ءَ رند قصر

قند(گنداوہ)ءُ گِھ(نیکشہر) ءَ پُل ءُ پانچ کن انت۔گِھ ءِ مردماں شالیمارءِ بند ءَ

روَانت ءُ گٹّ ءَ وتا چیر دئینت ءُ شپ جنگی کن انت۔اے شپ جنگی ءَ سدءُ شست ملکی مردم

ءُ نادرشاہ ءِ لشکرءَ سدءُ بیست مردم زوال بیت۔اے جاہ ءَ کہ ھمے جنگی مردم اِش کلّ کتگ

انت اے جاہ ءَ را میرآنی کبرستان گوش انت (اے وھد ءَ گِھ ءُ قصر قند بلیدی ھا کمانی

دست ءَ بنت)اے جنگ ءُ چوپ ءُ پُل ءُ پانچ ءَ رند پیر محمد خان وتی لشکرءَ زور اِیت ءُ دیم

پہ دِزّک ءُ جالک ءَ روَت۔جالک ءُ دِزّک ءِ کلات بزرگزادہ ٹکّ ءِ دست ءَ بنت آیاں

وتی کلاتاں مُہرءُ مُہکم کن انت اِید کہ تیرجنگی ءَ دگہ دیم پہ دیمی جنگ نہ بیت ءُ بےآسر بیت

نادرشاہ ءِ لشکر دِزّک ءُ جالک ءِ کوچک ءُ اید گہ میتگاں پُل ءُ پانچ کنت۔

جالک ءَ یک جاھے ھست کہ بَنامِ ''شہیداں'' روایت انچش گشنت اے

ھما نادرشاہ ءِ راہ داتگیں لشکر ءِ دست ءَ کُشگ بیتگ انت ھا کُشتگینانی مدامی وابجاہ

انت۔ایرانی لشکر دیم پہ خاران ءَ روَت اے وھد ءَ خاران ءِ ھاکم میر پُردل خان

نوشیروانی بیت۔خارانی ھلک ءُ دَمگانی مردم زور بنت گوں شاھی لشکرءَ چیروکائی جنگ کن

انت ءُ شاھی لشکر ءَ گوْم کن انت ھمے وھد ءَ شاھی لشکر ءِ کماندار پیر محمد خان ءُ ایدگہ لشکر ءِ سروک اصلمس ءِ میان ءَ ناتپاکی بیت پمیشکہ اے لشکر کم گُشاد بیت ءُ دیم پہ مکران ءَ روَت۔اے لشکر ءِ یک بہرے پیر محمد خان ءِ سروکی ءَ دیم پہ باھودشتیاری ءَ جدگالانی ھند ءَ پُل ءُ پانچ ءَ روَت ءُ اصلمس گوں وتی لشکر ءَ دیم پہ گلس ءُ سرباز ءَ رھادگ گریت۔نسکند ءَ میر شیر وبَجّ میر معجبی (ماہ جبی) گوں وتی لشکر ءَ کہ سرباز ءُ مگس ءِ ورناہ انت یک تنگے کہ ازبک ءِ رُنگ ءَ زانگ بیت ھمے تنگ ءَ بند ایت ءُ اصلمس ءِ لشکر ءَ پرْوش دیَینت۔اصلمس ءِ پشکپتگیں لشکر تچ ایت ءُ ساہ ءِ دارگ ءَ پہرہ ءَ سر بیت۔اصلمس ءِ لشکر ءِ مردم کہ میر شیر و ءِ لشکر ءِ دست ءَ کُشگ بنت میر شیر وایشانی سراں یکجاہ کنت ءُ یک جاھے ڈمب اِش چن انت۔آجاہ ءَ تنیگہ سرگ آنی ڈنّ گُش انت۔اے جنگ ءَ پد میر شیرو وتی لشکر ءَ زیریت کیچ ءَ ملک دینار گچکی ءِ گور ءَ روَت۔اصلمس پروش ورگ ءَ پد چہ پہرہ ءَ نمدی یے نادرشاہ ءِ سراروان دنت کہ اے وھد ءَ نادرشاہ قندھار ءَ بیت اصلمس نادرشاہ ءَ نمدی ءِ تہ ءَ لشکر ءِ کماندار پیر محمد خان ءِ بابت ءَ نبشتہ کنت کہ آ ایران ءِ پیسری بادشاہ صفوی ءِ مردم انت آلوٹ ایت کہ لشکر ٹکّر ٹکّر بہ بیت ءُ نادرشاہ نزور بہ بیت۔

پیر محمد خان چہ باھودشتیاری ءَ پُل ءُ پانچ ءَ رند تمیں ءِ بندن ءَ پُل ءُ پانچ کنت۔واتری ءَ دیم پہ قصر قند ءِ راہ ءَ لشکر ے تُنّیگ بیت بازے چہ تُنّ ءَ مر ایت ءُ بازینے جان پرْوش بیت۔ اے لشکر قصر قند ءَ بیت ءُ پنچ روچ ءَ ننند ایت ءُ دم ءَ ساسمار ایت۔پیر محمد خان یک نمدی یے نبشتہ کنت کاسد ءَ دنت ءُ اصلمس ءِ نیمگ ءَ روانے دنت۔نمدی ءِ تہ ءَ نبشتہ کنت کہ تو منی چیر دست بیتگ ءَ تئی نازانتی ءِ سوب ءَ لشکر بہر ءُ بانگ بیتگ بلے پد اھم من نادرشاہ ءِ

گوٚرءَ تئی تو سیپءَ کناں بلے تو زوت زوت ءَ لشکرءَ یکجاہ بکن ءُ بمپورءِ کلات ءَ چاگرد کن کہ من چہ قصرقندءَ زوت کایاں۔ نمدی ءِ وانگ ءَ جاور ھال ءَ سر پد بئیگ ءَ رند اصلمس یک بلوچے چیروکانی کاسد کنت ءُ بمپورءِ ھاکم ملک اُردشیرءَ ھال دنت کہ من گوں لشکرءَ بمپورءَ کایاں ءُ کلات ءَ چاگردءَ گراں بلے تو چہ کلات ءَ ایرمہ کپ ءُ وتی مردماں بہ پھریز نادرشاہ ءِ لشکر چہ قندھارءَ پیداک انت۔ آ کئیت ءُ ءُ پیر محمد خان ءَ چہ لشکرءِ سرداری ءَ ایرگیج ایت ءُ کشّ اِیت گڈا رندا تو چہ کلات ءَ ایر بہ کپ ھمایانی ایردستی ءَ بہ منّ ءُ لشکرءِ سروکان ءَ چیزے کے ٹیکی بدےئے کہ ہلّے وش بنت۔

اے وھدءَ اصلمس ءِ کاسد گوں دڑاھیں ھالاں چہ پھرہ ءَ نادرشاہ ءِ گوٚرءَ رس اِیت ۔(چونائیءَ نادرشاہ ءِ آدت بیت کہ اگاں نادرشاہ وتی لشکرءِ کجام کماندارءَ پہ جنگءَ روان بہ دنت پڑوش بہ وارت گڈا ھما کماندارءَ چہ کمانداریءَ کشّیت ءُ بے گوٚاہ کنت) نادرشاہ وتی یک لشکرے گوں اے کمانداراں فتح علی خان چرخچی باشی ءُ محمد علی بیگءَ چہ قندھارءَ بمپورءَ روان دنت وھدے اے لشکر بمپورءَ سر بیت داں پیر محمدءَ بمپورءِ کلات چپّ ءُ چاگرد کتگ۔ آئیءَ نادرشاہ ئی ھکمءَ پیش دارانت چہ کمانداریءَ کشّ انت ءُ گُش انت ئیِ۔ رندا ملک اُردشیر چہ بمپورءِ کلات ءَ ایرکیت ءُ نادرشاہ ءِ لشکرءِ منّت ءَ گیپت ،ایردستی ءَ منّ ایت ءُ لشکرءِ کمانداراں بازیں زرّ، آبریشمی گُد ءُ دگہ بازیں مالے دنت ءُ وشّان کنت ۔

لشکر مال ءُ مڈّیءَ زیرانت کہ گل ءُ شادان دیم پہ سرحد واش (خاش) ءِ دَمگءَ رَوَانت کہ قندھارءَ سر بہ بنت ۔ ھمے وھدءَ سرحد (خاش) ءِ دَمگءَ بازیں ٹکّے لانک بندیان ءَ جنگ بنت ۔ آ دَمگ ءِ مردم کوہ جنگی کن انت تنگیہ آ جاہ ءَ ''گٹ ءِ نادر'' ءِ نامءَ جاہ آرگ بیت

۔سرحدءِ جنگ ءَ رند دیم پہ قندھار ءَ رؤانت ۔نادرشاہ ءَ چہ قندھار ءَ رھادگ بنت کابل ءَ
گِرانت چہ اودا دیم پہ دِھلی ءَ رؤانت ءُ کرنال ءِ (دھلی ءَ پیسر پنجاب ءِ رند استمان یے)
میدان ءَ ھندوستان ءِ بادشاہ محمد خان گورگانی وتی ایردستی ءَ منّ ایت۔ اے وھد ءَ
نادرشاہ ءِ ھمراہ احمد شاہ ابدالی، امیر محبت خان ءُ خان میر نصیر خان نوری ھم گون بنت۔

مکران ءَ ملک زادگانی گُڈّی دھر:

ملک اُردشیر ءَ رند ملک حسین حاکم بیت ملک حسین ءِ دور ءُ بار یگ ءَ خان نصیر
خان نوری 1759ء ءَ وتی بُنجاہ تحت ءِ کلات ءَ کیچ کنت ءُ چہ اودا قصر قند، گھ ءُ رند ترا
سراوان ءُ دِزّک ءَ رؤت ۔ دِزّک ءِ حاکم میر شاہ نعمت اللہ بچّ میر ھاشم بزرگزادہ آئی ءِ
دیم ءَ رؤت ءُ وش آتک کنت پداوتی تحت جاہ کلات ءَ رؤت۔

ملک حسین ءَ پد آئی بچّ ملک شاہ عالم حاکم بمپور بیت ھمے وھد ءَ باران زئی ٹکّ ءِ کماش شئے
مھراب خان ءُ ناروی ٹکّ ءِ کماش سردار سید خان (اوّلی) بیت کہ ایشی ملکّ ھا کمانی ٹکّ ءَ
سانگ ھم کنت ءُ ملک شاہ عالم ءِ دربار ءِ سردار ھم بنت۔

سردار سید خان ناروی ءُ شئے مھراب خان باران زئی ٹکّ سوُژگ کن انت کہ ھر چون بہ
بیت بمپور ءِ حاکمی چہ دستِ ملک شاہ عالم ءَ پچگرگ بہ بیت۔ یک روچے شاہ ملک عالم
گوں وتی مرد ماں شکار ءَ رؤت۔ شئے مھراب خان کلات ءَ وتی دست ءَ گر ایت ءُ سردار
سید خان ءِ دست ءَ دنت۔ وھدے کہ ملک شاہ عالم چہ شکار ءَ پچترّ یت ھال ءَ سر پد بیت
کہ مُلک ءُ حاکمی چہ دست ءَ شتگ آچی نہ کنت۔ آئی ءِ مردم شنگ ءُ شانگ بنت لہتے پنّوچ
ءَ رؤانت چیز کے دیم پہ سراوان ءَ رؤانت بازیں مردم اینگر ءُ آنگر پہ وت جاہ کن انت

۔ملک شاہ عالم وت بمپورءِ کش ءَ ملک آبادنامی جاہ ءَ جاہ منند بیت ءُ بے ترک ءُ توارءَ وتی زندءَ گوازین ایت۔ناروی ٹک بے ترس ءُ ھتر دل ءِ مئیل ءَ ھر جاہ ءَ کہ دل گُش ایت نندانت گوں ملک ٹک ءَ سوب مندھم بنت۔سردار سید خان ناروی وتی جنک بی بی سازین ءَ سردار شئےَ مہراب خان ءِ سانگ ءَ دنت ھر دوئیں سردار اَھد نامہ کن انت کہ چہ بمپورءَ دیم پہ لاشارءَ ،گھ ناروی ءَ وتی دست ءِ چیرءَ بیارانت بمپورءَ دیم پہ پہرہ ءَ بگرداں سراوان ءِ پہنات ءَ باران زئی ھاکم وتی دست ءَ بگرانت۔شہرراج ءَ نارویانی سرونڈ کن انت پہرہ اپتر ءُ ڈمّن شئےَ مہراب خان ءِ دست ءَ بنت۔

پہ یادگیری الّمی انت:

ملک آنی ھاکمی ماں مکران ءَ ھر جاہ کہ کلات بیتگ ءُ جنگانی وھد ءَ ڈراھیں کوہ ءُ گٹّاں پہ وتاسنگر ءُ جاہ اڈّ کتگ کہ دری ءُ ڈنّی بدواھیں لشکرانی راہ بندگ بہ بنت۔چوکہ بمپورءِ سی کلومتری ءَ ماں انزران ءِ کوہ بندءَ یک جاھے بنام مِتکان ءَ گٹّ ءِ کورءُ نائیگون ءِ کورءِ دراھیں پہناتاں ھوشاپ اڈّ کتگ۔نائیگون ءَ پیریں گُنزے ھست تنگیہ ملک دینارءِ نام ءَ جاہ آرگ بیت (935ھ،ق ءَ ملک دینار سرجمیں مکران ءِ ھاکم بیتگ)۔رند چہ آئی پُشپدا ل ھکمران بیتگ انت۔اے واجہ 1012ھ،ق زندگ بیتگ قصر قندءَ چنڈوکانی گٹّ ،نسکند ءِ دَمگ ءُ پیرءِ گٹّ کہ پیر میتگ نزّ یک انت آشار گٹّیگ یک جاہ منندے کہ باغِ ملک ءِ نام ءَ جاہ آرگ بیت پنّوچ ءُ جالک ءَ ھم باگ ءُ مُلک است انت ایرُکشان ءَ گٹّ ءِ ملک نصرت (1082ھ۔ق ءَ ملک نصرت ءِ زندءِ وھد انت) ملک نصرت ءِ گنبد ءُ اڈّیرہ سراوان زنگیان شرّ ی انت۔روائیتانی گُشگ ءَ ملک نصرت نچّ ملک

بہادرنچّ ملک دینار بیتگ ۔مکران ءِ ایدگہ دَمگاں چشّیں چیدگ ءُ نشان سک باز بیتگ انت کہ گیشتر وھد ءِ دنز ءُ مُجانی چیراچیر تر اِتگ انت پداھم باز یں ھند ءُ جاھاں چش کہ بزرگانی کلات پنوچ ،قصر قندحیط ءِ کلات، ملک مرزا ءِ اڈّیرہ ءُ وا بجاہ پشاگمگ ءِ راہ ءَ کہ راسک ءُ سرباز ءِ راہ ءِ دپ ءَ (دگ Road) چہ سرباز ءَ دیم پہ راسک ءَ روئے راستیں پہنات ءَ پارود ءِ بازار ءُ شہرانت چہ نیمگ ءَ پشاگمگ ءِ راہ گیشّیت ۔

ماں پنجگورتسپ ءَ ملک آساءِ گنبد انت ۔سینگ پہ سینگی اِشلگّیں روائیتاں گُش انت کہ ملک آساوش رنگ ءُ وش دڑ و شمیں ورنا ھے بیتگ کہ چمّے جتگ اِش (نظر اِش کتگ) ءُ آبیران بیتگ ۔ملک آسا ھاکم ٹکّ ءِ مردے بیتگ ءُ ملک آساءِ گنبد ماں پنجگورتسپ ءَ انت کہ ڈراجی بے شش ءُ نیم متر (میٹر) انت ءُ پہنات پنچ (میٹر) انت دروازگ زربار (جنوب) ءَ انت ءُ آدگہ سئیں نیمگاں تاک (کھڑکی) پرانت تا کانی بُرزی یک متر ءِ کساس ءَ انت گنبد ءِ دری نیمگ ءَ رنگ جگّیں ھِشت بند کتگ کہ لہتیں ھِشت سبزیں رنگ انت ءُ سئے ھِشت ءِ دڑاجی یک متر ءِ کساس ءَ بنت ۔ملک آساءِ گنبد (اڈّیرہ) ءِ سراباز دلکشّیں نکش ءُ نگار چش کہ شکاری ، دلوتی ءُ مردی بُت کشّ اِتگ چش کہ واجہ الفت نسیم ماں ماہتاک بلوچی مئی 2008 ءِ تاک ءِ تہ ءَ نبشتہ کنت کہ ''ملک آسا ملک مرزا ءِ ھکمرانی ءِ وھد ءَ پنجگورتسپ ءِ کلات ءَ ھاکم بیتگ'' ۔

سنگِ ملک شیرخان یا میر شیرخان:

سنگِ ملک شیر خان یا میر شیر خان ماں جالک ءِ روایرشتی نیمگ ءَ نزّک ءَ کوہ ءِ دڑاج چہ کبرستان ءَ برزتر بیتگ کہ اے سنگ ءِ ڈراجی پنچ متر بیتگ کہ ایشی دونیم متر کلّ

بیتگ دونیم مترزاھر بیتگ اے سنگ ءِ سرا لہتیں پنجگی نشان بیتگ ۔ مردمانی گُشگ انت کہ لہتیں فارسی شئر نبشتہ بیتگ گوات ءُ ھاکاں اے شئر ءُ پنجگی نشان ءَ سائیتگ اے سنگ ءِ مکّ کنگ ءِ بارو ءَ گُش انت کہ والجہ شیر خان ءَ چُکّ نہ بیتگ ہمیشکہ مکّ ئے کرتگ ءُ دگہ لہتیں ءِ گُشگ انت کہ ملک شیر خان بمپور ءِ ھکمران 1150ھ،ق ءَ گُشگ بیتگ ۔ وتی زوراکی ءِ چیدگ ئے مکّ کرتگ ۔ اے سنگی چیدگ ءَ را 1999ء بہارگاہ ءِ موسم ءَ لہتیں ناسرپدیں مردماں چیرانددری پہ گنج ءِ شوھاز کنگ ءَ ھمے سنگ ءِ بُن ءَ یک پنچ متری کل ئے جن انت ءُ اے سنگ ءَ چہ بُن ءَ گوّج انت ۔ مردمانی گوں ھکومت ءَ بے سُدّیں پاگواجہانی نادلگوشی ءَ اے راجی چیدگ لہتیں اوگانانی دست ءَ ٹُکّر ٹُکّر کنگ بیت ءُ لوگ ءُ دیوال بند انت اے وڑا اے راجدپتری چیدگ ماں ھاکاں ھوار بیت ۔

چاہ ءِ ملکّ ماں نرماشیر ءِ دَمگ ءَ انت ۔ تحتِ ملک رگھ ءِ دَمگ ءَ انت ۔ کئور ءِ ملک تحت چہ بنتّ ءَ پنجاہ کلومتر ھمادیم ترا انت کہ سدتیچ ءِ کئور ھوار بیت ۔ سرباز ءِ دَمگ ءَ سر کئور ءَ یکجا ھے است انت کہ ھنسانوچّ ئے گُش انت ادا یک درِ نگے ملک ءِ نام ءَ ھست انت دگہ ھم بازیں چیدگ ءُ نشان ھست انت کہ پدّر کن انت کہ مکران ءِ تہدیم ءَ ملک زادھانی ھاکمی نشان ھست انت ۔

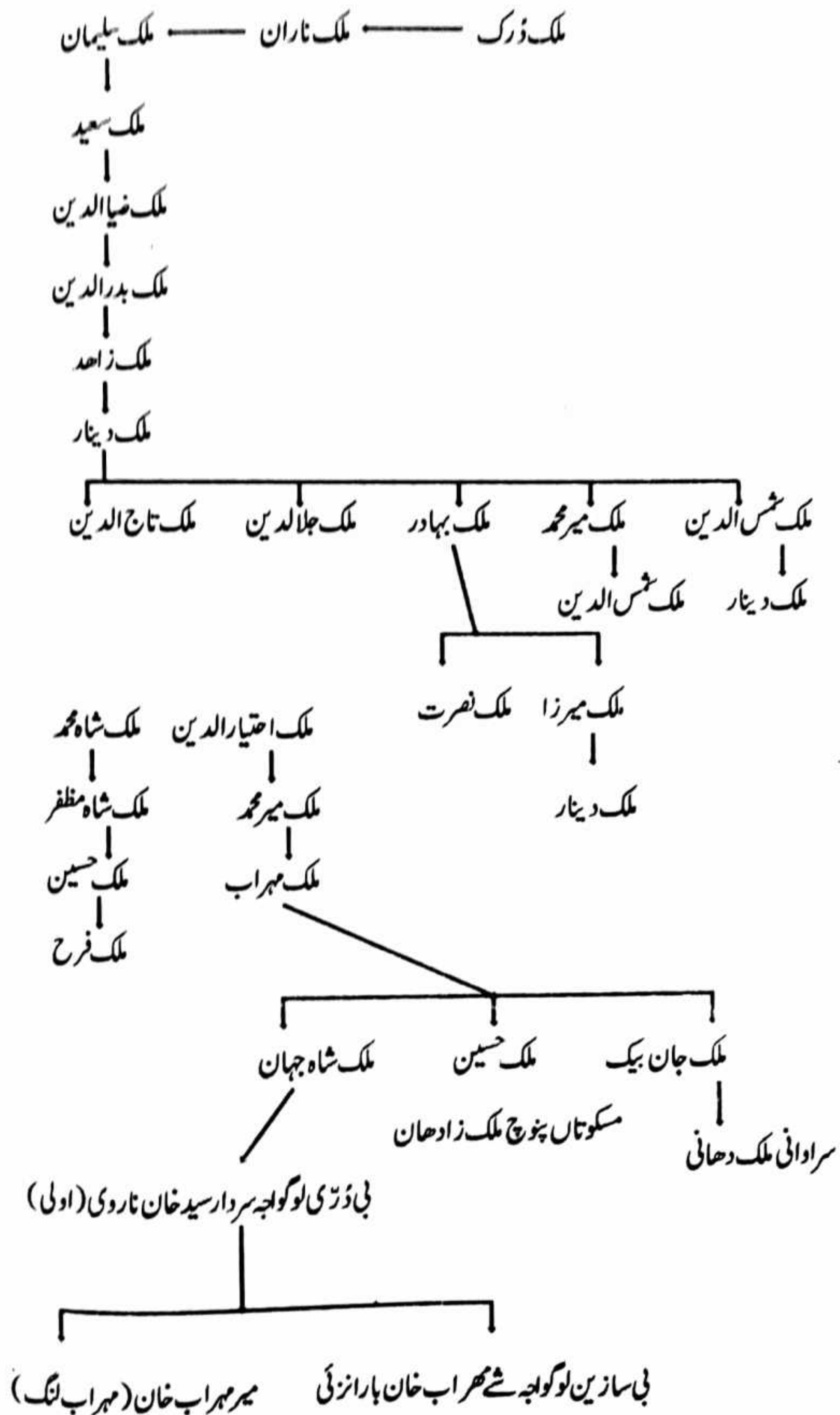
ماچہ پٹّ ءُ پولکاراں دست بندی کنیں کہ اگاں اے دھر ءِ ھکمرانی ءِ سنگ نبشتیں کبز ءُ نمدی یا ایدگہ مہلکمیں روایت ھست انت گڈا درج ءُ راھشونی بکن ات کہ آ دھر ءُ دھد ءِ بابت ءَ راجدپتر ءَ گیشترِ گیشّ ءُ گیوّار کت کن انت ۔

مَلک آنی چیدگ:

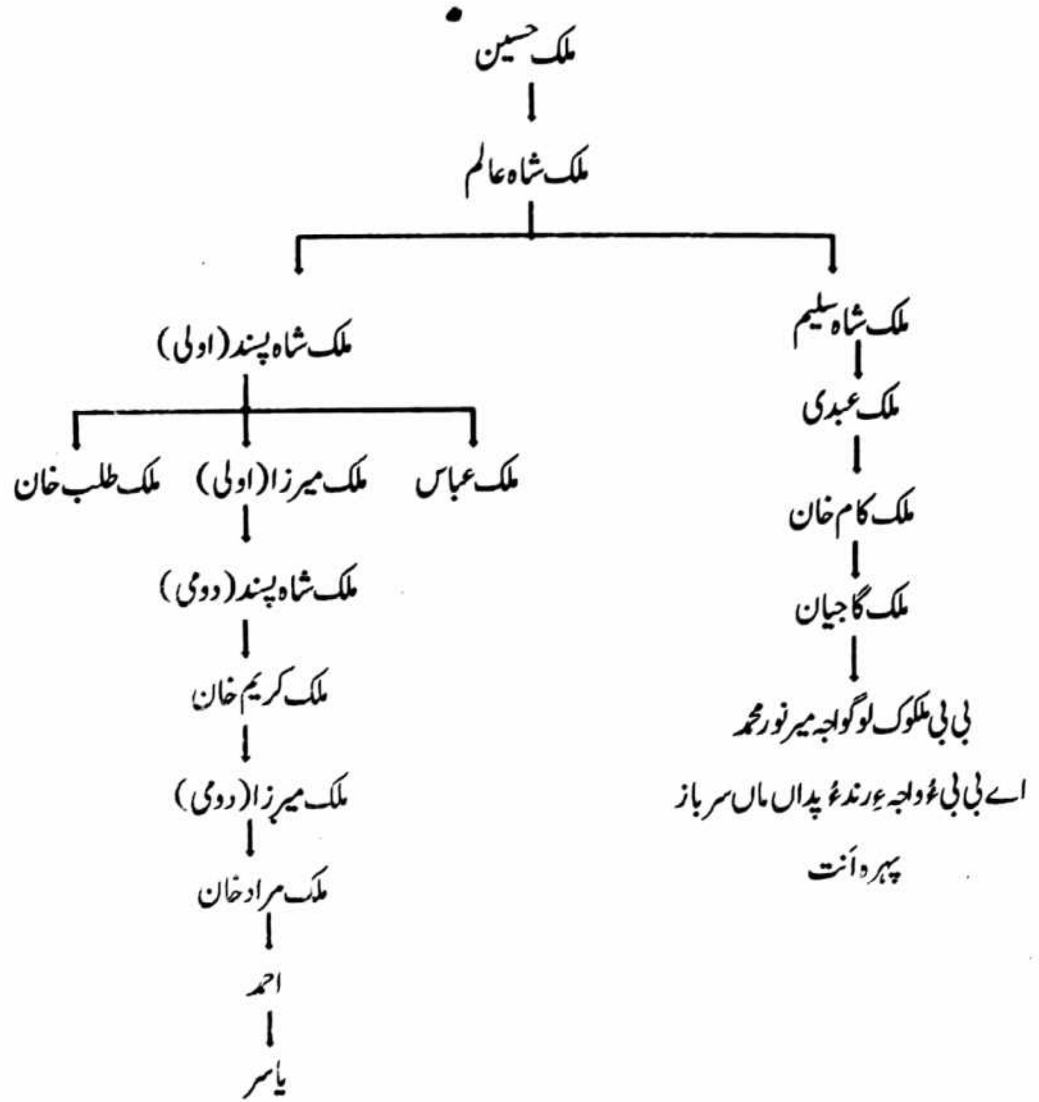
ملک آنی چیدگ زرّ آباد کاروان ءُ جاشک ءِ بندن ءِ درمیان ءَ انت آ وَدا یک چاتے جتگ اے چات ءِ گوُرءَ دوسے ھزار من سنگ ءُ ڈوک سر پہ سر کتگ کہ چیدگ ئے اڈ داتگ ۔ اے چیدگ رئیس ءُ ملک زادھانی ھدّ ءُ سیمسر بیتگ ۔ کیچ ءِ لشکرءِ کماندار ملک دوستین نیّ ملک لہداد نیّ ملک کُچکی نیّ ملک لہداد ءُ رئیسانی لشکرءِ کماندار میرڈگار رئیسی نیّ مبر پلی بیتگ ۔ ماں لاشار ناھی ءَ یک میتگے بہ نامِ کُچکی ھست اے ھما ملک کُچکی نیّ ملک لہداد ءِ یات ءَ پرّ ین اِیت ۔

ھلاس

اے سرءُ بُن (شجرہ نامہ) گوں اولی بہرءَ ھمگرنچ اَنت ۔ (اولی بہر)

دومی بہر   پنوچ مسکوتان ءِ ملک زادھان سرءُ بُن

سراوانءِ ملک زادھانی سرءُ بُن (سیمی بہر)

ملک جان بیگ (اولی)

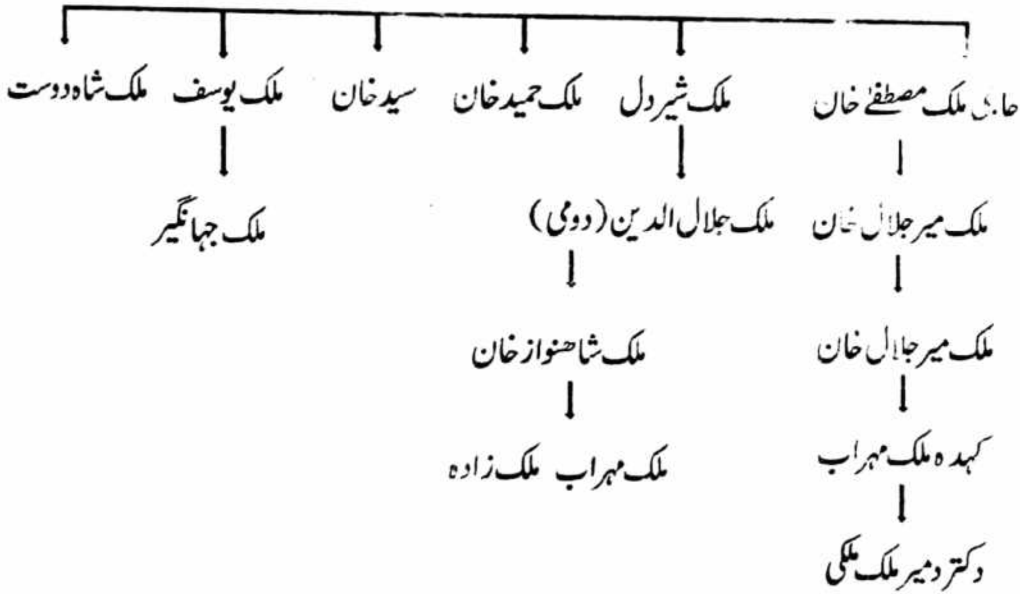
ملک شاھنواز خان (اولی)

ملک جان بیگ (دومی)

ملک جلال الدین

اے سرءُبن چہ اے کتاباں زورگ بوتگ اَنت

☆ تاریخِ بلوچ و بلوچستان (چارمی جلد) استاد آغا نصیر خان احمدزئی

☆ تاریخ عباسی یاروزنامہ مُلا جلال نبیسوک: ملا جلال الدین مجم

☆ تاریخ کرمان سالاریہ احمد علی خان وزیری

☆ جغرافیہ و تاریخِ بلوچستان نامعلوم بلے لہتے پٹ ءُ پولکارانی گشگ ءِ ردءَ احمد علی خان ورایری نبشتگ اِنت۔ اے ماں کتاب ءِ فرھنگ ایران زمین 28 جلدءَ چھاپ بوتگ۔

☆ آئینہ مکران قاضی عبدالرحیم صابر

چہ اے واجہانی دست نبشتگاں زُورگ بوتگ اَنت

☆ ملک میر جہانگیر پچ میر یوسف 1301ءق سراوان

☆ خلیفہ محمد حسن پچ میر نور محمد (سرباز)

☆ احمد ملک نژاد پچ ملک مراد خان (پنوچ)

☆ ملک مہراب ملک زادہ پچ ملک شاھنواز خان (سراوان پُرکنت)

چہ اے واجہانی گشگاں ھم زُورگ بوتگ اَنت

☆ اُستاد حاجی گل محمد صالح زرئی پچ دلمراد (زاھدان)

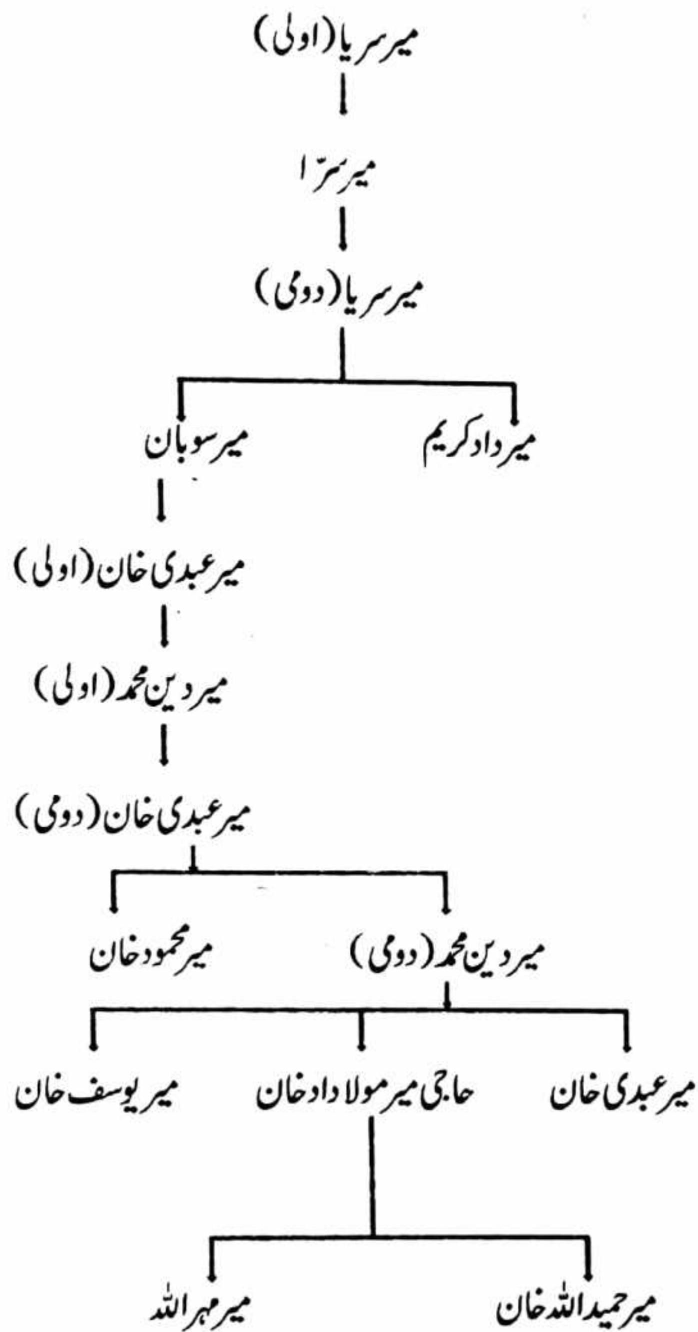
☆ ھدامرزی حاجی محمد ھاشم اسرف زئی پچ میر عبدالرحمٰن

☆ اُستاد پیر بخش دُرزادہ پچ پیری (سرباز کرگین)

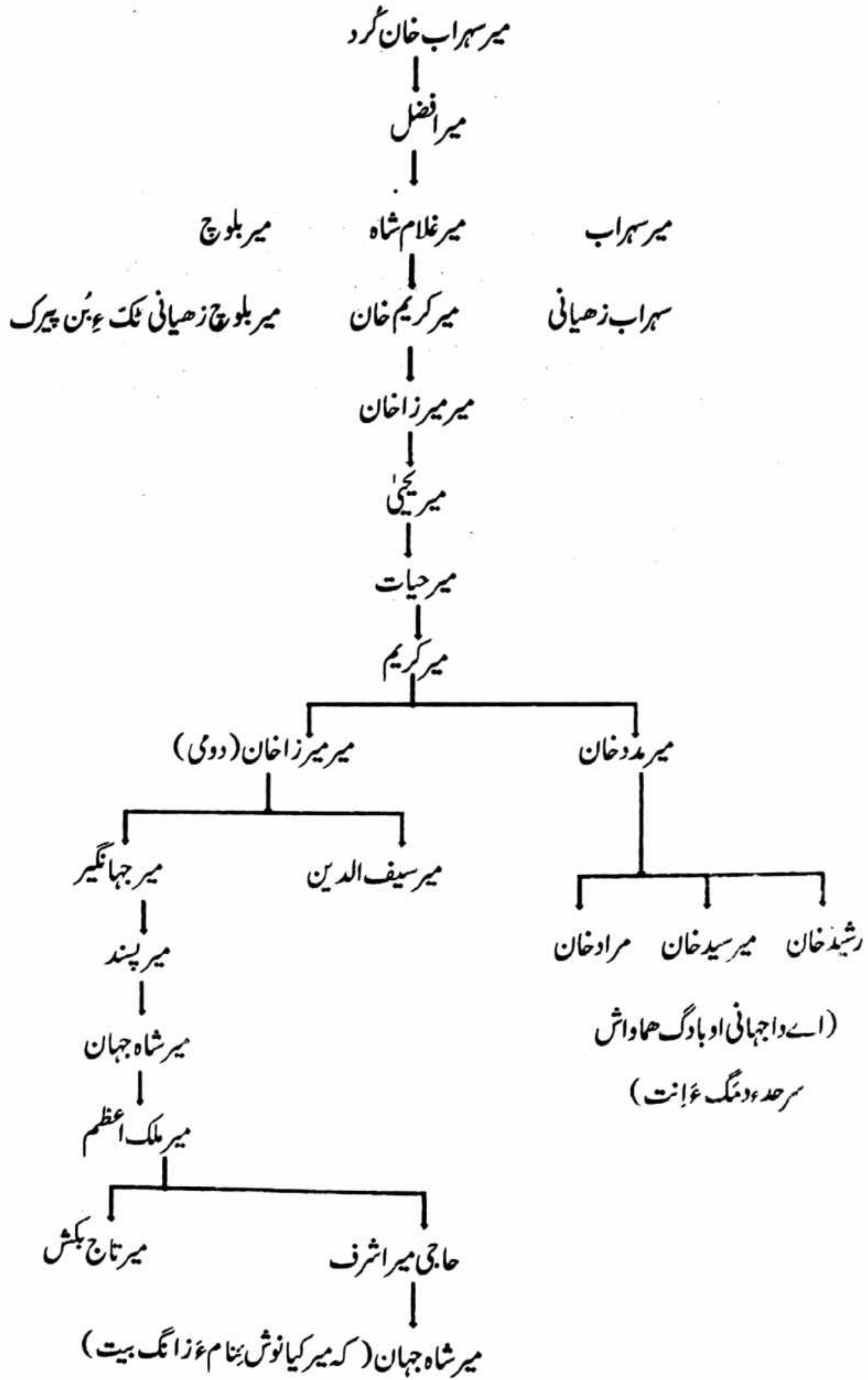
☆ اُستاد خان محمد ریگی کہ پہ ملک زادہ ءِ نام جاہ آرگ بیت،

☆ پچ حاجی دلمراد (سراوان)

سرازئی جدگال دشتیاری 1

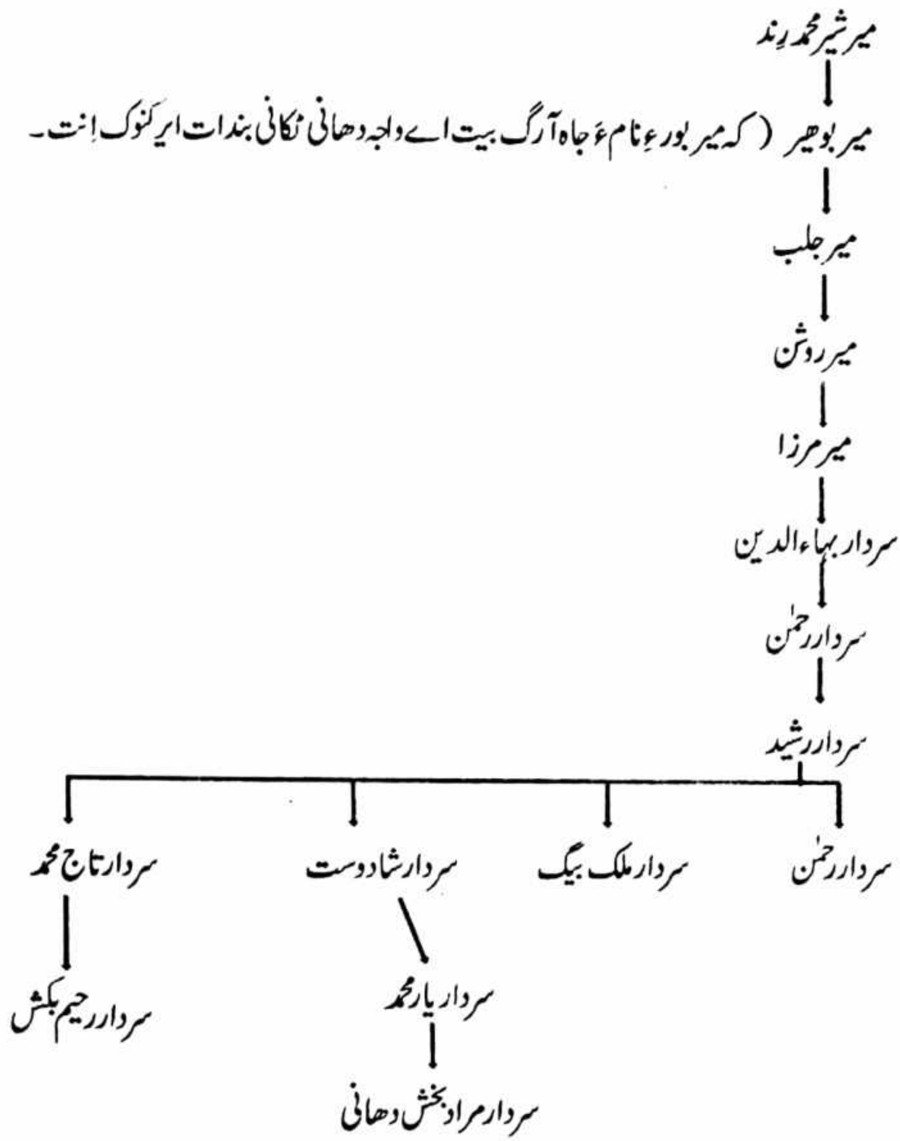

2

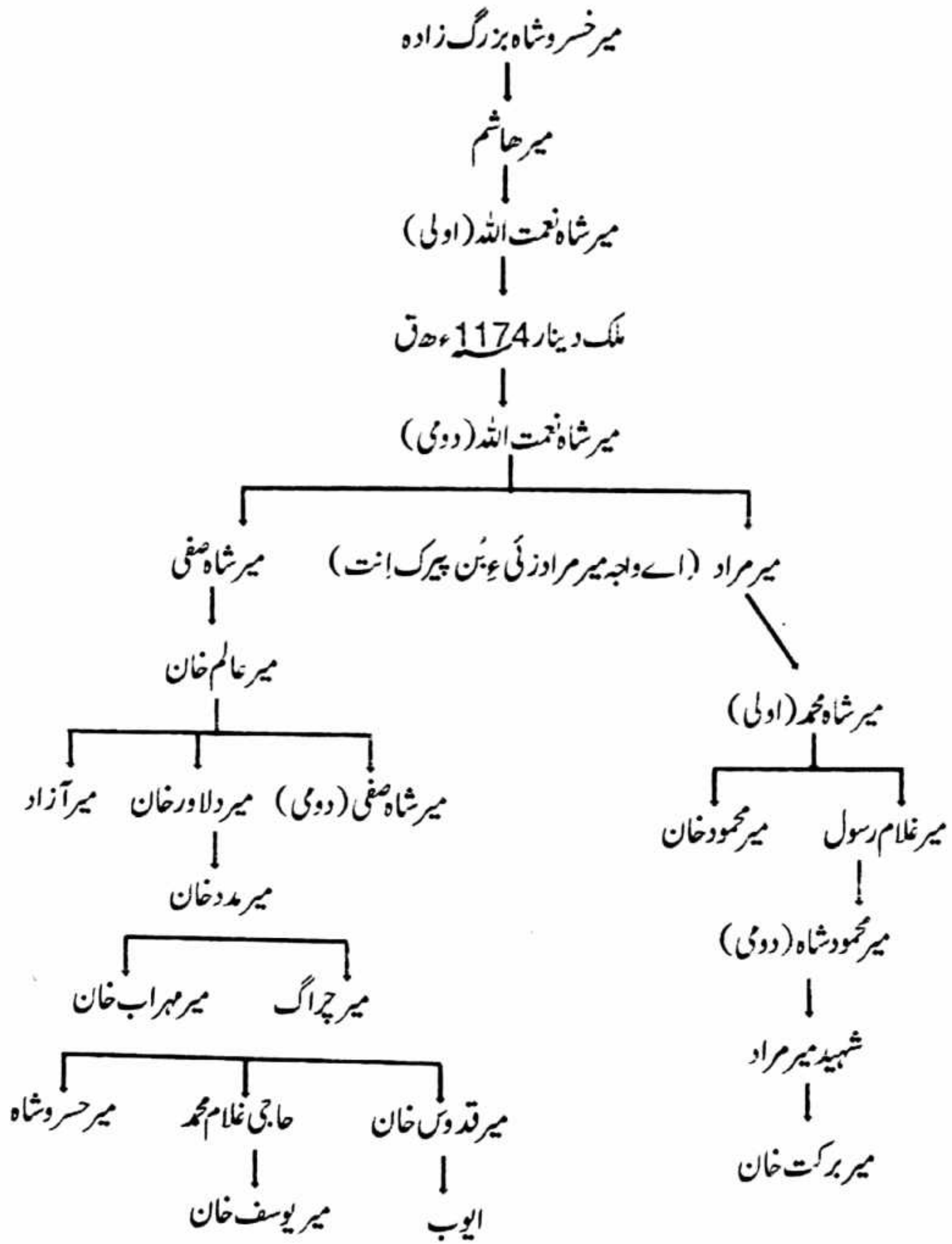

میر سہراب خان کُرد
میر افضل
میر سہراب
میر غلام شاہ
میر بلوچ
سہراب زھیانی
میر کریم خان
میر بلوچ زھیانی ٹک ءِ بُن پیرک
میر میرزا خان
میر یحییٰ
میر حیات
میر کریم
میر مددخان
میر میرزا خان (دومی)
میر سیف الدین
میر جہانگیر
رشید خان
میر سید خان
مراد خان
(اے داجہانی او بادگ ھماواش
سرحدءِ دمگ ءَ اِنت)
میر پسند
میر شاہ جہان
میر ملک اعظم
حاجی میر اشرف
میر تاج بخش
میر شاہ جہان (کہ میر کیانوش ءِ نام ءَ زانگ بیت)

دھانی 3

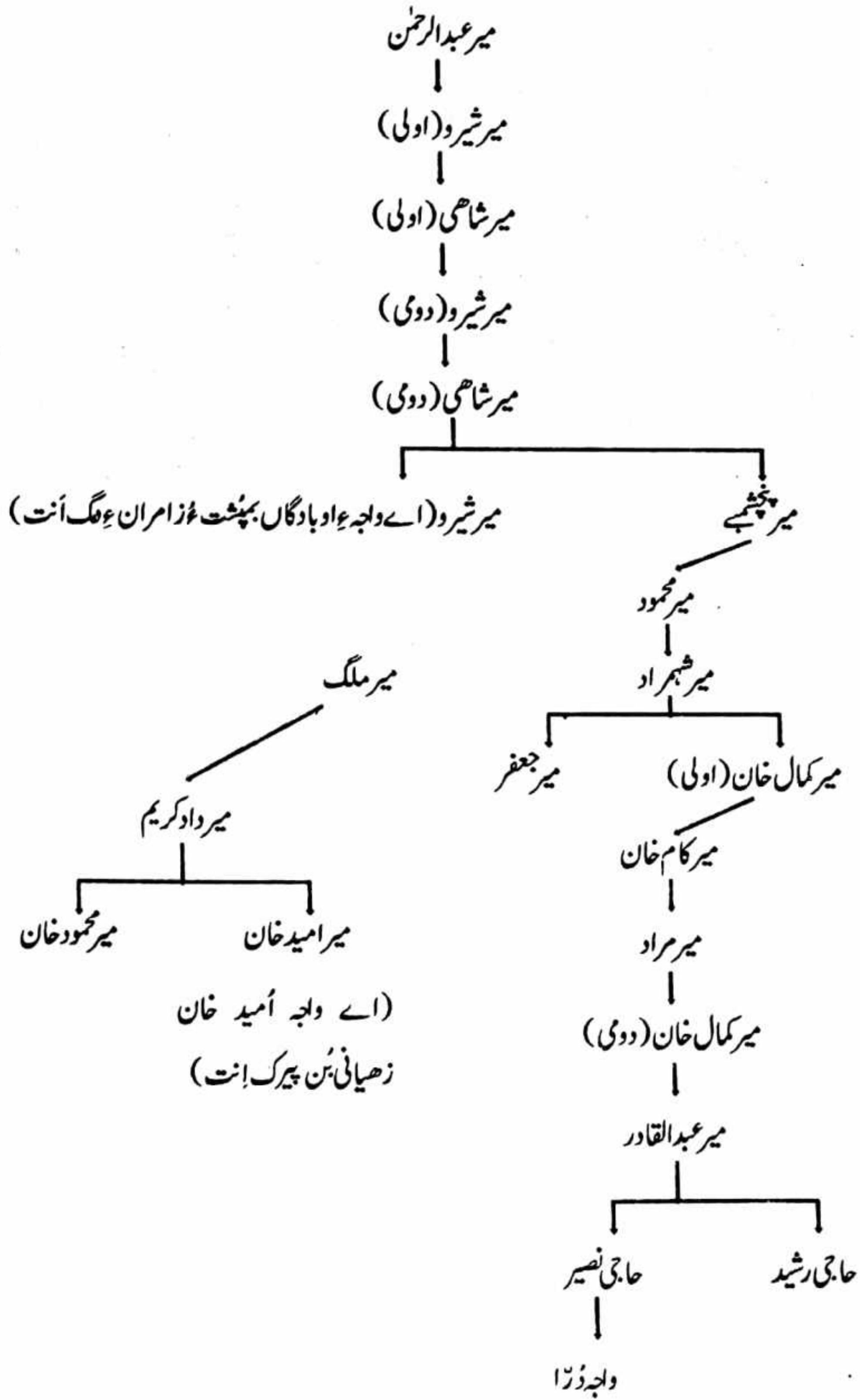

میر شیر محمد رِند
میر بوھیر (کہ میر بورءِ نامءَ جاہ آرگ بیت اے واجہ دھانی ٹکانی بندات ایر کنوک اِنت۔
میر جلب
میر روشن
میر مرزا
سردار بہاءالدین
سردار رحمٰن
سردار رشید
سردار رحمٰن
سردار ملک بیگ
سردار شادوست
سردار تاج محمد
سردار یار محمد
سردار رحیم بخش
سردار مراد بخش دھانی

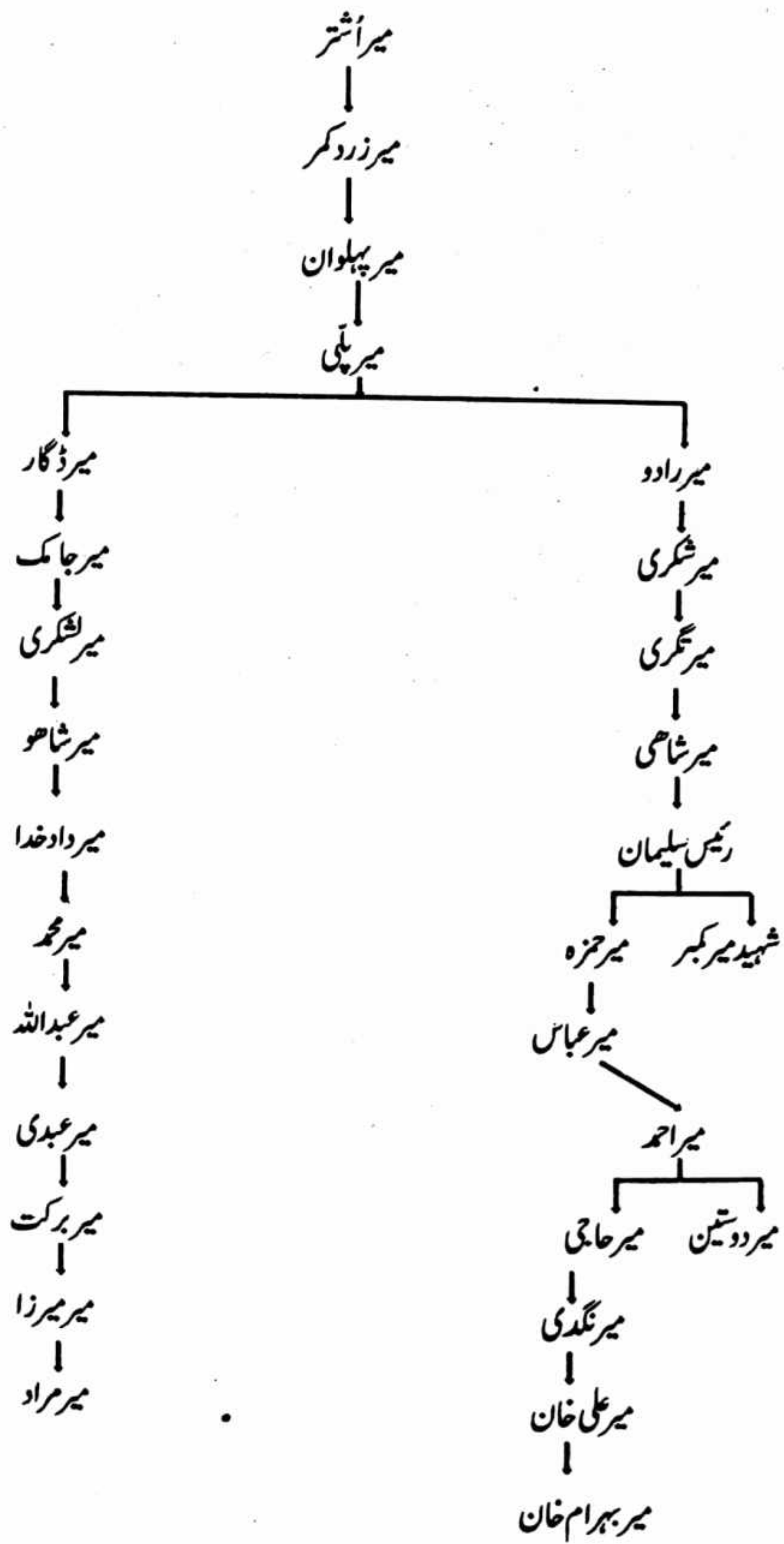

میر خسرو شاہ بزرگ زادہ
میر ھاشم
میر شاہ نعمت اللہ (اولی)
ملک دینار 1174ء ھ ق
میر شاہ نعمت اللہ (دومی)
میر شاہ صفی
میر مراد (اے واجہ میر مرادزئی ءِ بُن پیرک اِنت)
میر عالم خان
میر شاہ محمد (اولی)
میر شاہ صفی (دومی)
میر دلاور خان
میر آزاد
میر غلام رسول
میر محمود خان
میر مدد خان
میر محمود شاہ (دومی)
میر چراگ
میر مہراب خان
شہید میر مراد
میر قدوس خان
حاجی غلام محمد
میر حسرو شاہ
میر برکت خان
ایوب
میر یوسف خان

5

میر عبدالرحمٰن
میر شیرو (اولی)
میر شاھی (اولی)
میر شیرو (دومی)
میر شاھی (دومی)
میر پنچشمبے
میر شیرو (اے واجہ ءِ اوبادگاں بہ پُشت ءُ زامران ءِ ھگ اَنت)
میر محمود
میر شہزاد
میر ملک
میر کمال خان (اولی)
میر جعفر
میر دادکریم
میر کام خان
میر امید خان
میر محمود خان
میر مراد
(اے واجہ اُمید خان
زھیانی بُن پیرک اِنت)
میر کمال خان (دومی)
میر عبدالقادر
حاجی رشید
حاجی نصیر
واجہ دُرّا

6

میر اُشتر
میر زرد کمر
میر پہلوان
میر پلّی
میر ڈگار
میر جامک
میر لشکری
میر شاھو
میر دادخدا
میر محمد
میر عبداللہ
میر عبدی
میر برکت
میر میرزا
میر مراد
میر رادو
میر شکری
میر تگری
میر شاھی
رئیس سلیمان
شہید میر کبر
میر حمزہ
میر عباس
میر احمد
میر دوستین
میر حاجی
میر نگدی
میر علی خان
میر بہرام خان

امیر شاھو

میر عبداللہ

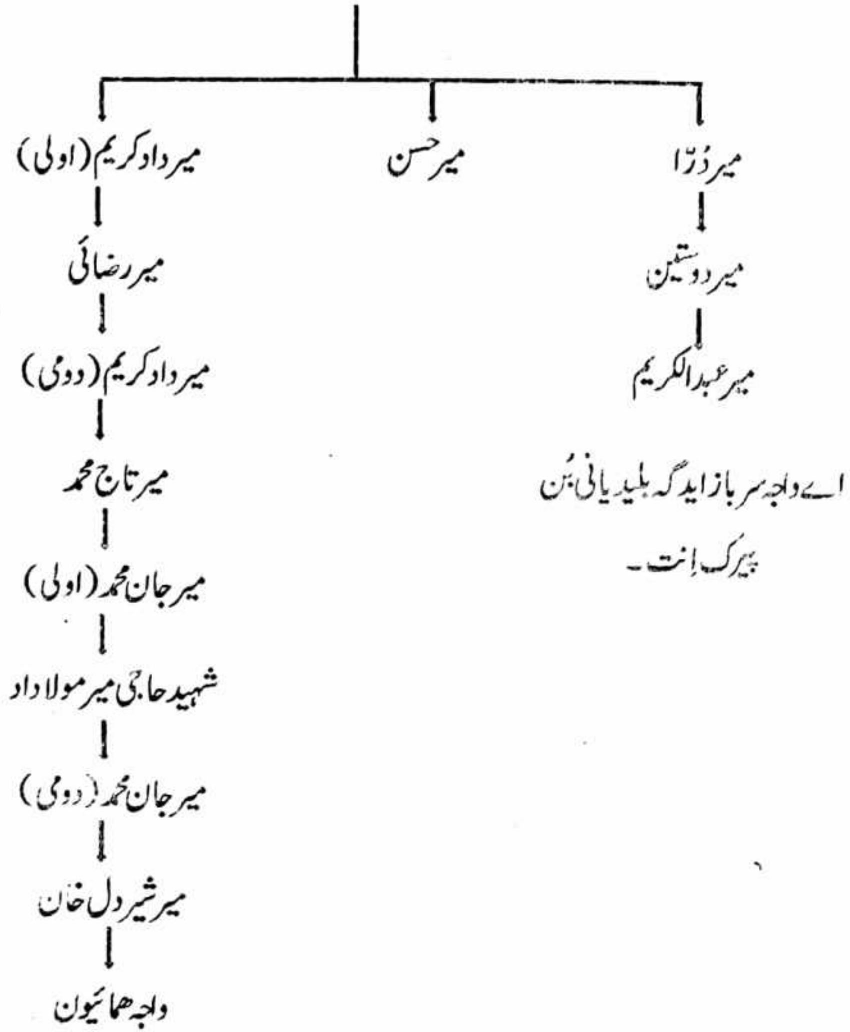
میر بارال

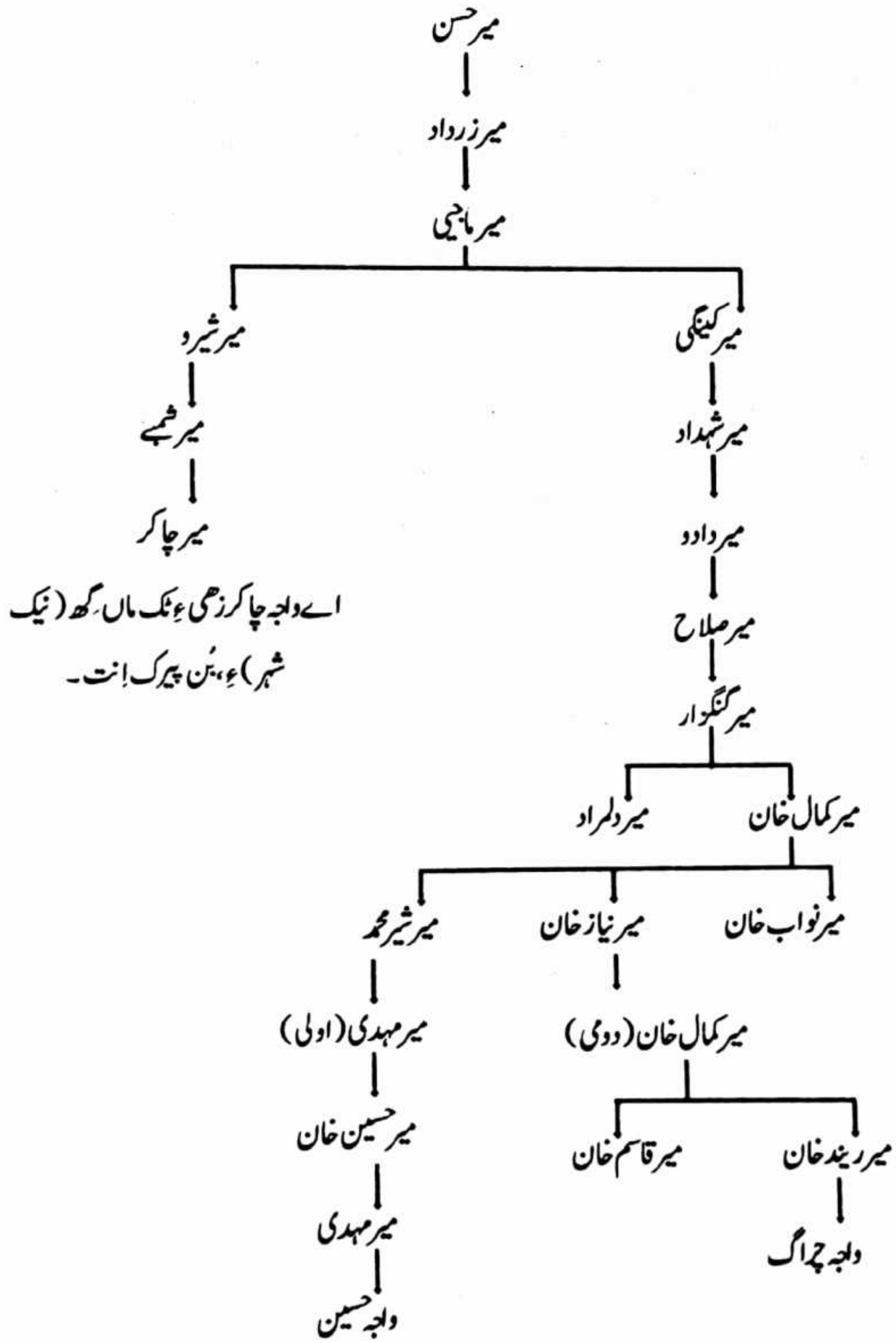
شے جمشید

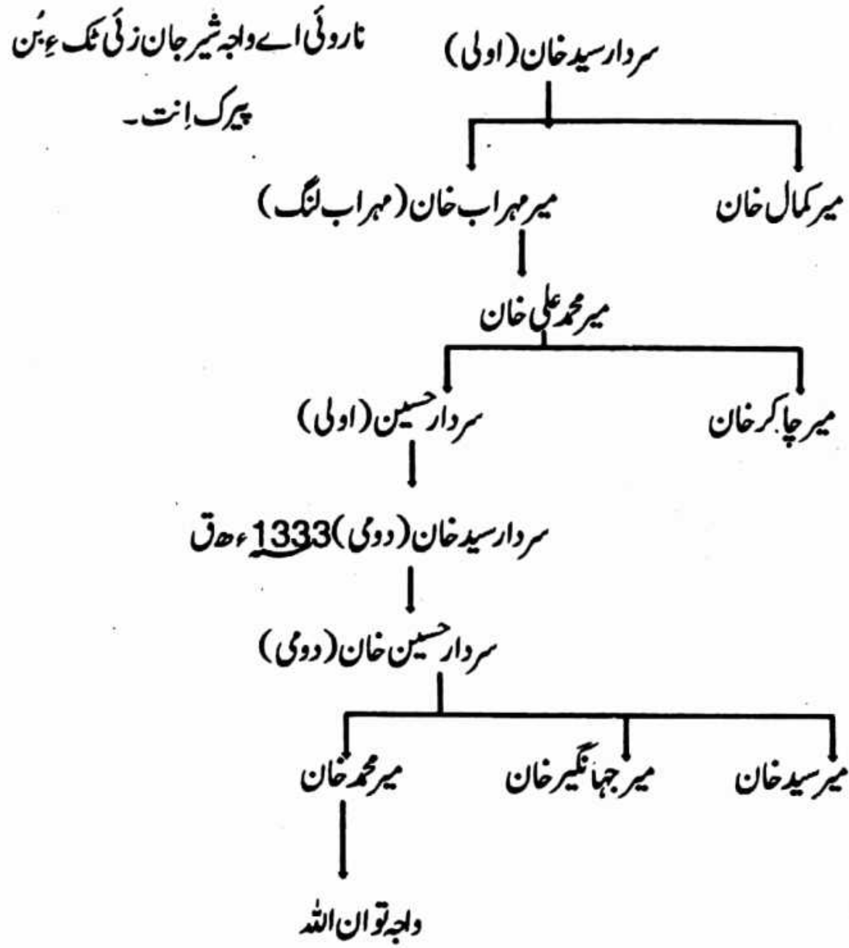
میر علی

- میر کام خان
- شے مہراب خان
  - میر اعظم خان
    - میر نادر خان
      - میر اعظم خان
        - میر ابراھیم (براھیم خان)
          - میر زا خان
            - میر چنگیز
    - میر نواب خان
    - میر رُستم خان
      - میر علی محمد خان
        - میر دوست محمد خان
          - میر محمد عمر خان
            - میر بہمن خان
              - میر محمد شاہ
      - میر بہرام خان
    - میر کمال خان

میر بدرالدین بلیدئی (اولی)
میر دادکریم (اولی)
میر حسن
میر ڈُڑّا
میر رضائی
میر دادکریم (دومی)
میر تاج محمد
میر جان محمد (اولی)
شہید حاجی میر مولاداد
میر جان محمد (دومی)
میر شیر دل خان
واجہ ھمائیون
میر دوستین
میر عبدالکریم
اے واجہ سرباز ایدگہ بلیدیانی بُن
پیرک اِنت ۔

میر حسن
میر زرداد
میر ماہی
میر کینگی
میر شیرو
میر شہداد
میر شمبے
میر دادو
میر چاکر
اے واجہ چاکر زھی ءِ ٹک ماں گھ (نیک شہر) ءِ بُن پیرک اِنت۔
میر صلاح
میر گنگوار
میر کمال خان
میر دلمراد
میر نواب خان
میر نیاز خان
میر شیر محمد
میر کمال خان (دومی)
میر مہدی (اولی)
میر ریند خان
میر قاسم خان
میر حسین خان
واجہ چراگ
میر مہدی
واجہ حسین

ناروئی اے واجہ شیر جان زئی ٹک ءِ بُن
پیرک اِنت۔
سردار سید خان (اولی)
میر مہراب خان (مہراب لنگ)
میر کمال خان
میر محمد علی خان
سردار حسین (اولی)
میر چاکر خان
سردار سید خان (دومی) 1333ء ھ ق
سردار حسین خان (دومی)
میر محمد خان
میر جہانگیر خان
میر سید خان
واجہ توان اللہ

اے سرءُبُن چہ اے کتاباں زُورگ بوتگ اَنت

☆ کتاب حقایت بلوچ — نبیسوک: محمد زند مقدم

☆ جغرافیہ تاریخی سراوان — نبیسوک: ھد امرزی عبدالغفور حسروی

☆ مجموعہ بلوچ تاریخ خاران — نبیسوک: میر عبدالقادر

☆ بلوچ وتمدن دیرینہ — نبیسوک: ایرج افشار سیستائی

واجہ مہراب بلیدئی ءِ دست عبشتگاں چہ اے واجہاں دست جُست گپتگ

مولوی محمد نورنگوری، عزیز شیخ زادہ چاہبار، ھد امرزی سردار یار محمد دھانی، ایوب کرد مگسی، ایوب نعمت اللہ سراوان، میر حسرو شاہ نعمت اللہ، میر مدد خان بارانزئی، انور بارانزئی، میر محمد خان شیرانی، دلاور شیرانی، میر کمال خان نچ میر عباس سرباز کنذر، اکبر کمال زھی نچ میر یار محمد

کُمک ءُ راھشونی

اے کارءِ داں اے جاہ ءَ رسینگ ءَ من جہل ءِ داتگیں کتاب ءُ چہ مردمانی اِشکتگیں ھبراں کُمک زُرتگ ۔

بلوچ قوم اور اُس کی تاریخ ''مولانا نور احمد آفریدی''

فرھنگِ ایران زمین جلد 28

سفرنامہ کمپٹن اثر انگبرت

تاریخ مکران ''حمید بلوچ''

تاریخ کرمان سالاریہ ''احمد علی خان وزیری''

بلوچستان وتمدن دیرینہ ''ایرج افشارِ سیستانی''

تاریخِ بلوچستان ''میر گل خان نصیر''

تاریخ بلوچ و بلوچستان چارمی جِلد ''آغا نصیر خان احمد زئی

تاریخ عباسی یا روز نامہ ''ملا جلال الدین منجّم''

احیاء الملوک ''ملک حسین سیستانی''

میراث ''فقیر شاد''

بلوچستان در عصرِ قاجار ''عبدالودود سپاھی''

تذکرہ صفوی کرمان ''میر محمد سعید مشیری''

تاریخ جغرافیہ ناحیہ بمپور بلوچستان ''عباس کروسی''

آئینہ مکران ''قاضی عبدالرحیم صابر''

دستورِ شہریاران ''محمد ابراھیم نصیری''

برافتادن صفویان و برآمدن محمود افغان ''ویلیم فلوری ھلندی''

سازمان سیاسی حکومت محلی ''محمد برقعی

سرشون

۱۔ملک شمس الدین سیستان ءِ حکمرانے ءَ کشگ بیتگ چہ نصری ٹک ءَ

بیتگ۔

۲۔جدگال ءُ براھوئی جنگ ءِ بارو ءَ تاریخ نسیمی چہ " اُلفت نسیم، تاریخ بلوچ و

بلوچستان آغا نصیر خان احمد زئی چارمی جلد۔تاریخ بلوچستان، میر گل خان نصیر

۳۔ملک نظام الدین یحییٰ سیستانی ملکِ مکران ءَ ھودیان بزمان ءَ ملک حسین ھاکم ءِ بمپور ءِ

وھد ءَ میار بیتگ۔بچارات کتاب ملوک سیستان۔برات دہ مردہ بوان ات۔

۴۔میر حمل ھوت میر شیھک رند ءِ بابت ءَ تاریخ بلوچ و بلوچستان جلد چارم ءَ بچارات از

آغا نصیر خان احمد زئی۔

1۔ملک شمس الدین ءِ گنبد ءِ بارو ءَ گوھک سراوان ماں کتابچہ غفاریہ چہ محمود

افضل الملک کرمانی 1326ھ، ق 19 ذی الحج نبشتا نک ءُ سلہ کنوک ایرج افشار یزدی و

حالقداد آریا سربازی کتاب ءِ چاردھمی تاک دیم ءَ نبشتہ کوھگ ءِ کلات ءِ بُن ءَ یک چاتے

کہ سک جُھل انت ءُ کش ءَ یک مزنیں بزرگے ءِ نام ملک شمس الدین ایشی ءِ اڈّیرہ (کبر)

چات ءِ گور ءَ انت۔گنبد شمس الدین ءِ نام ءَ زانگ بیت۔گُش انت کہ ھر وھد ءَ ادے

مردماں گوں ڈنّی لشکر ءُ ایدگہ بدواھاں کہ جنگ کتگ گڈا کلات مردمانی لانک بندی ءَ ھمے

چات ءِ آپ وت بُرزاتگ ءُ دژمن ءِ پژوش ورگ ءَ رند چات ءِ آپ وتی پیشی جاہ ءَ

اتگ۔بزرگ ءِ اے کرامت دزستان گوں چمّان وت دیستگ۔ملک شمس الدین ءِ گنبد

ءَ نبشتہ انت (فارسی) " آب را از بہر کہ خود بہ طلب کہ آن آب را نجات دھندہ ھر و ضیع و

شریفی است"۔

سندھ ءِ راجد پتر نبشتہ کنوک ماں 1013ھ، ق ءَ نواب امیر محمد معصوم الحسینی چہ ھندوستان ءَ دیم پہ ایران ءَ آ تیگ ءَ وتی نشانی ءُ شئر ماں سنگانی سرا نبشتگ انت۔ یکے خضدار ءِ مگ ءَ دومی ماں کوھگ سراوان ملک شمس الدین ءِ گنبد ءَ دگرے ماں گشت ءِ کبرستان ءَ۔ اے بارو ءَ واجہ استاد حاجی گل محمد صالح زئی ءِ گشگ انت ءُ دگرے ماں تربت حام حراسان ءَ شیخ احمد جامی ءِ اڈیرہ (کبر) ءَ ءُ یکے ماں اصفہان ءَ نبشتہ بیتگ۔ واجہ ھدا مرزی عبدالغفور خسروی ماں وتی کتاب جغرافیہ تاریخی سراوان ءَ نبشتہ کنت اے گنبد ملک شمس الدین ءِ نخ ملک میر محمد نخ ملک دینار مکران ءِ حاکم انت۔ واجہ میر رحیم دادخان شاھوانی مولائی شیدائی نبشتہ کنت ملک شمس الدین نخ ملک دینار انت کتاب آئینہ مکران قاضی عبدالرحیم صابر نبشتہ کنت۔ چہ اے واجھانی نبشتہ کنگیں گپاں ابید من وت ھر دریزی ءَ پٹ ءُ پول کتگ کہ گنبد ءِ ملک شمس الدین ءِ اردگرد ءَ دگہ ھم بازیں کبر است کہ اے دزاہ ملک ٹک ءِ کبرستان بیتگ ملک شمس الدین چہ کرمان ءَ واتر بیتگ ءَ رند 1027ھ۔ ق ءَ بیران بیتگ۔

2۔ ملک مرزا ءِ اڈیرہ: ملک مرزا نخ ملک بہادر نخ ملک دینار رند چہ گنج علی خان ءِ اُرش کنگ ءَ سرجمیں مکران ءِ حاکم بیتگ آئی ءِ اڈیرہ ماں بزیسک ءِ میتگ ءِ نزّیک وکاوک دزگ ءِ پہنات ءَ انت کہ پشانگ ھگ انت۔ چہ سرباز ءُ راسک ءِ مزنیں رکشک ءَ 5800 متر انت بزاں نزّیک شش کلومتر انت۔

3۔ ناکستو ءِ کستہ: کستو ءِ شوتیں کاراں بلوچستان ءِ باز جاھاں کستو ءِ چیدگ ءُ جُمپاں باز

نام درآ ؤرتگ ۔ واجہ مولا نا دادرحیم کریم زئی ءِ گُشگ ءِ پدا کسّو ءِ نام بی بس بیتگ ءُ مات ءِ نام شہناز بیتگ ۔ کسّو ءِ نام درآرتیں چیدگ ءُ جُمپ کمبیل (ایرکشان) کنڈگ ءِ سرا انت ۔ ایدگہ جمپ چوکہ باھو کلات ، سرکور نیلگ ، تلگ ، پیرنسکند ءِ ھگ ءَ سامی کیچ ءَ اے ڈراھیں پدّ رکن انت کہ اُو جی بیگ ءِ رستریں لشکر ءَ چہ ھمے دمگاں پُل ءُ پانچ کتگ ءُ ھرکس ءَ چہ شومیں کسّو ءِ شومیں کاراں وتی ھِوم ءُ زھر ءِ درآرگ ءَ سنگے ھما جاہ ءَ چکل داتگ ۔

4۔ میر شاھی رند ءُ بی بی زرناز ءِ کسّہ : شاہ عباس صفوی ءَ شاہ سلیمان صفوی ءِ زوراں سریں ءُ ناروائیں کاراں ماں مکران ءَ چیز کے کماش ءُ پا گواجہ دز گیر کت ءُ کرمان ءُ یزد ءَ بندیگ کت انت ءُ سال پہ سال سنگ ءُ ملام گپت ۔ راجد پتر ''سالاریہ'' نبشتہ کنت 1291 ھ ، ق ءَ مکرانی میتگ ءَ ماں کرمان ءَ نام درآرت ۔ یکے چہ ھمے بندیگی کماشاں کہ نامے میر شاھی بچّ میر شیرو بچّ میر عبدالرحمٰن رند بلوچ انت کرمان ءِ ھاکمیں ٹکّ ءِ شررنگ ءُ نامداریں جنک بی بی زرناز میر شاھی ءِ شیدائی بیت ءُ آسپ ءُ دگہ سامان ءُ سہت زیریت ءُ میر شاھی ءَ چہ بندیگی ءَ آجو کنت ءُ چہ کرمان ءَ پہ رنگراھاں دیم پہ بمپور کاینت ءُ رندترا بمپشت ءَ رؤانت ۔ 1082 ھ ، ق ءَ او جی بیگ کہ شاہ سلیمان صفوی ءِ لانک بندی کماندار بیت ۔ آ بمپور ءُ مکران ءِ بازیں ھگ ءَ پُل ءُ پانچ کنت ءُ بمپُشت کوہ سُہر ءَ گوں میر شاھی ءَ دُچار کپ انت شزار ءِ ڈنّ ءَ جنگ دئینت ۔ میر شاھی ءِ مدامی واہجاہ مورتؔ بمپشت ءَ انت چیزے گال مۓ دست ءَ کپتگ من ایشاں نبشتہ کناں ۔

نوداں بیار اِت چہ حراسان ءِ نیمگ ءَ
گوّاراں گوّاراں ءَ کاینت چہ وسیں بُگاں

اِیر دئیاں ترمپاں تر کن ات لال ءِ مہپراں
شرءِ توک ءَ دگہ یک جاھے اے ڈول ءَ گشیت۔

میر شاھی میر جہان ءَ وشتر انت
دازانی گوش ءُ پیشانی تول بادیں پنیر
نیا د ھمود ءَ وش انت کہ من ءُ زرناز نشتگیں

5۔ میر شیر ونسکندی: میر شیر ونسکندی بچّ میر معجبی بچّ میر زردار بچّ میر حسن میر نصیر ءَ رند
چہ اصلمس ءِ پروش دئیگ ءَ کیچ ءِ حاکم ملک دینار گچکی ءِ گور ءَ روَت چیزے وھد ءَ رند
نادرشاہ ءِ کماندار میر تقی خان چہ بندر عباس ءَ ھُلندی بوجیگاں گوادر ءَ کئیت کہ میر پردل
خان نوشیروانی ءَ دستگیر بہ کنت کیچ ءُ اید گہ ملکاں پُل ءُ پانچ بہ کنت مہلوک ءَ وتی اِیر دست بہ
کنت۔ ملک دینار گچکی لشکر ءَ یکجاہ کنت ءُ آئی دیم ءِ دارگ ءَ گوادر ءَ رھادگ گیپت۔ اے
لشکر ءَ میر کاپری جدگال میر شیر ونسکندی، میر ابراھیم کینگی، میر سمّہ ءُ میر شیر و رِند ءُ دگہ ھم
بازیں میر ءُ معتبر گوں وتی جنگی ورناھاں ھمراہ بنت گوادر ءِ پہنات ءَ گوں ایران ءِ شاھی
لشکر ءَ جنگ دئینت۔

روایت گشنت کہ میر شیر ونسکندی ھمے جنگ ءَ گوں دگہ بازیں مردماں کُشگ بیت۔ آ
زمانگ ءَ اے واجہانی گوش ءَ اے ڈول ءَ موتک اِش آوَرتگ۔

شیرو، سمّہ تلاھیں کاپری ءُ ملّا براھیم
ھمسر انت پہ سنگ ءُ شاھیم

6۔ شائر بی بی سورِ چک لاشاری: ملک اُردشیر ءِ دورِ ھاکمی ءَ بی بی سور چک ماں لاشار

ناھی ءَ پیدا ک بیتگ ورناھی دورءَ آئی ءَ شئر شائری ءِ سکّ ھُب بیتگ ھمے وھدءَ کیچ مکران باپاری ءَ مھدوی (ذگری) زیارت جاه نام درآریت ۔ نیکراھی پگر ءِ مردم گوں زالبولاں زیارت ءَ روَنت ۔ کیچ ءِ ھاکم ملک دینار گچکی وت شائرے بیتگ ءُ شائر ءُ زبان زانتانی سکّ اِزّتے کُرتگ ءُ آیانی دیم ءَ دراُتکگ ۔ آدھرءِ شائراں ملا بوھیرءِ اولی ھوت غلام علی جدگال نام درآ وُرتگیں مردم بیتگ انت ۔ بی بی سورچک زیارت ءَ روَت ءُ رندترا ملک دینار گچکی ءِ گندگ ءَ روَت ھمے وھدءَ گوں ملک دینار ءَ ڈیکّ وارت وش اَتک ءَ رند چوش گشیت

سلام	علیک	ملک	دینار
سخی	ءُ	عاقلیں	ڈاٹار
نِکو	اصل	ءُ	نِکو کردار
منی	ھپت	پُشتی	ایں سردار
شکار	ءُ	شبره	ءُ مردی
ھمک	مردءِ	دل	ءَ کشّیت
بلے	شاھیں	شریکاں	بخشی

ملک دینار گچکی بی بی سورچک ءِ شئرانی پسّو ءَ چش گشیت ۔

علیک	سورچک	لاشاری
کدی	سر گپتگ	ءَ پاری
په راه ءَ	کشّ	اِتگ واری

کہ بہ گند ءِ ابر دیناری
بہ دنت یے لیڑھ یے سواری
سریگ ءُ جانگ ءُ شاری
کروس نیست ایں ماں لاشار ءَ
گوں نکینکاں جنگ جنگ باں مارا

ملک دینار بی بی سور چک ءِ شائری ءَ باز ساڑائیت ءُ مزنیں ٹیکی ءُ مالے دنت ءُ پہ وشدلی ءَ رھادگے کنت۔

بی بی سور چک ءَ لیلو، چوگان، نازینک، زھیروک، گیدی شتر، پنت نصیحتی ءُ دگہ راجی دود ءُ ربیدگی موتک گُشتگ۔ گوں وھد ءُ زمانگ ءَ بازینے گار ءُ بیگواہ بیتگ انت چہ پٹ ءُ پول کاراں دسبندی کناں کہ اے بی بی ءِ یادگہ بازیں واجہ ءُ بی بی آنی زند ءِ باروءَ چیزے زانت پدّ ربکن انت تا کہ ایدگہ مردماں ءَ سرپدی بہ رسیت۔

اُمراء ءِ لبز ءِ لبز شون بزاں امیر انت کہ ھاکمی ءُ شاھی دربار ءِ گچینی نام آوریں مردم انت کہ حکومت ءَ وتی نزّیکیں امیر ملک ءِ اردگرد ءَ پہ ھاکمی جاھاں نادینتگ انت ءُ چہ ھمیشاں لانک بندی ءِ کماندار ھم کتگ انت۔

راجدپتر زانتاں گشتگ کہ ھمے اُمراءِ ٹک ماں سراوان ءَ ملک زادہ انت۔ میر اُلم خان بزرگزادہ ءِ بچّ میر شاہ صفی گوں دھواری اُمراءِ جنگ ءَ اُمراھانی کماش ملک عمیر خان بچّ ملک جلال الدین بچّ ملک جان بیگ چوکہ نبشتگیں کبز ءُ نمدیاں ءُ روایتانی گشگ انت ملک جان بیگ ءِ اڈّیرہ ماں زنگیان سراوان ءَ انت۔ آ چہ پنوچ ءُ مسکوتاں ءِ ملکاں بیتگ۔ چہ

اودءَ سراوان اتگگ ءُ گوں بزرگزادہ ٹکّ ءَ سانگبندی کتگ ءُ چہ یک نیمگے ملکؔ زادیاں گوں بزرگزادہ اُمراءءَ سانگ بندی کتگ ۔ چنے وھدی ماں کبزءُ نمدیاں یا سرءُ بُناں گِندگ ءُ اِشکنگ نہ بیتگ بلکہ چہ ملک جان بیگؔ ءَ بیسر یک بیتگ انت بلے سرءُ بُنے چشیں نیست ءُ زائرھم نہ انت گارءُ بیگواہ انت۔

لبزشون

ملک ءُ ملک زادہ:۔ اے لبزشون بزاں پچ ءُ ریز بزاں بادشاہ انت اے لبز ءِ دگہ بازیں لبزانی اسلام (نیکراہ) آھگ ءَ رند ایران ،ھندوستان ، بلوچستان، شام، فلسطین ءُ ایدگہ ھگ آں کہ اسلام ءِ منّو کرانت عربانی بازیں دود ءُ لبزانی ایدگہ کومانی زندمان ءُ زبان ءِ تام اِش ایرداتگ۔ بلوچی نامانی تہا ملک یک نامے ءُ لہتیں جاھاں گوں مردمی ناماں ھوار انت بلے آ مردم چہ ملک زادہ آں نہ انت چو کہ ملک دینار گچکی کیچ ءِ ھاکم بیتگ ءُ ذگری نیک راھے منّوگر بیتگ یا کہ ملک دینار میرواڑی کہ اے والجہ ءِ شَرّی دیوان ءِ نام "زری نود" انت۔

اُمراء: اُمراء ءِ لبز ءِ لبزشون بزاں امیر انت کہ ھاکمی ءُ شاھی دربار ءِ گچینی نام آوریں مردم انت کہ حکومت ءَ وتی نزّیکیں امیر ملک ءِ اردگرد ءَ پہ ھاکمی جاھاں نادینتگ انت ءُ چہ ھمیشاں لانک بندی ءِ کماندار ھم کتگ انت۔

ھونّ: جاھے ءِ نام انت۔

دڑہ: ھال

شہنہ: نائب

سُہل: فیصلہ

پنسنی: مرچگیں پسنی ءِ نام

سُنگ: مالیات، گٹّھ، Tax

لاکار: قبول، لاکارگ، قبول کنگ

شَنک :(شَنک ءُ ڈنگر) گزّ ءِشَنک ، گزّ ءِسر چوڑاں گُش انت۔

اُرد: بوج جاہ، اُرد کنگ۔ بو جگ

مُہر: ٹپّہ

بُنپان: پا نک

دِرْ چ: سلسلہ

گرجستان: جاگہے ءِ نام انت کہ چہ آذربائیجان ءَ ھمادیم انت۔

گُرم: انبار

خُرّم آباد: پنجگور ءِ کوھنیں نام

چنڈ وکانی گٹّ: اے یک گٹّے کہ قصر قند ءُ نیکشہر ءِ نزّ یک ءَ انت۔

گَسّو: ''کسّو ءَ پہ کسّ ءَ نہ بیت، نے کہ پہ دری جود ءَ'' اے راجد پتر ءِ تہا بے سنچیں زالکاریں کارستے زانگ بیت کہ وتی بُرات ءِ لشکر ءَ دری لشکر ءِ دست ءَ جنائیت۔

دشتِستان: جاگہے ءِ نام انت۔

سوڑگ: شور ءُ سلاہ، فیصلہ

شمشان ءِ کنڈگ: شمشان ءِ کنڈگ نیلگّ ءُ بشکرد ءِ نیام ءَ انت۔

چیلَ نادری: نادرشاہ افشار ءِ چیلَ

مِنّہ واری

پہ اے کارءِ سرجم کنگءَ من گوں اے مرد ماں ءِ گند دءُ نند کتگءُ چہ همیشانی دلبڈّ یءُ راهشونی آں اے کارداں اے سیمسراں رَستگ۔

شریف رئیسی۔ سراوان، محمد محمود زئی۔ سرکھوران، ملاعبدالرحمٰن میرآبادی۔ بمپور، حاجی کمالان ھوت ءُ حوت مراد۔ چاہ بہار، عظیم اربابی ءُ نصیر۔ سرکور کوش کوری دپ، حاجی غلام حیدر کز وری ءُ حاجی آخرداد۔ پہرہ، ھدامُرزی رضائی سلاهی کوهی ءُ شمس الدین۔ سلاهی کوہ، محمد رفیق حسین۔ بُزگشت سراوان، ایوب نعمت الهی ءُ قدّوس خان ۔سراوان، احمد ملک نژاد ءُ ملک مراد خان۔ پنوچ، اسماعیل۔ چوٹ آباد قصرقند، ملا حاتم نائیگونی۔ پہرہ، مجید جمالی پیر۔ سرباز، نعمت کریم زئی۔ آشار، رسول بخش استادی ءُ استاد مراد۔ پنوچ، ملک مہراب ملک زادہ ءُ ملک شاہ نواز خان۔ پُرکنت سراوان، خان محمد ریگی معروف ملک زادہ ءُ حاجی دلمراد۔ سراوان، حاجی گل محمد صالح زئی ءُ استاد دلمراد، میر سید محمد دینارزئی۔ بزیس، ملک نصرت کتیچ ءُ ملک حسین کتیچ، ھدابخش نصرتی ناوُگ۔

من عبدالوھاب ایراندوستءُ پنّام آریا بلوچءِ نامءَ پجّارگ باں۔
1940ءِ حاجی رشیدءِ لوگءَ ایران سربازءَ ودی بوتگ آں۔ من ودی
بُوگءِ ھپتمی ماہءَ چہ پتءِ مہرءَ سندگ باں ءُ منی پت بیران بیت۔
وانگءُ زانگءِ بنداتءَ بگرداں نہمی جماعتءَ وتی میتگءِ
دربرجاہءَ وتنگ کہ اے سپرداں ھمے منزلءَ پہ مُدامی اوشتاتگ۔
بلوچی منی ماتیءُ منی شھدیں زبان اِنت بلے فارسی زانتیءَ
ھوں بلد آں۔ منی گوں بلوچیءَ گیشیں ھُبّءُ ھدونا کی 1980ءِ
بیت کہ کراچیءَ منی سرکپ اِیتءُ من گوں واجہ خیر محمد ندویءَ دُچار کپ
آں۔ منی بلوچی زبانءُ لبزانکءَ گوں ھُبّءُ ھدونا کی ھمک پڑءَ
ھست اِنت بلے گیشیں ھُب گوں پٹّءُ پولکاریءَ اِنت۔

عبدالوھاب آریا بلوچ